1 MART 1941
Cumartesi
3 üncü Yıl - No. 1016

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İdare Yeri
Nuruosmaniye, No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
TELEFON: 20795
Her yerde 5 kuruş

Türk - İngiliz münasebetleri

Ankara Muahedenamesinin imzasındanberi Türk İngiliz münasebetleri bir an bile sarsılmadan derinleşme ve kuvvetlenme hususunda daima terakkiler kaydetmiştir.

Yazan: Hüseyin Cahit YALÇIN

Mister Eden dün akşam Ankaradan ayrıldı

İngiliz Hariciye Nazırının Türk matbuatına verdiği mühim beyanat:

" Reisicümhurla, Başvekille ve diğer vekillerle olan konuşmalarımızdan ve halk ile yaptığım temaslardan gayet hararetli hatıralar götüreceğim "

Ankara, 28 - (Telefonla)

İngiltere Hariciye Nazırının bir memleketi resmen ziyaret etmesi her zaman ehemmiyeti haiz bir vak'adır. Fakat Mister Edenin bu defa Türkiyeye seyahati öyle bir sırada vukua gelmiştir ki ahval ve şerait bu ziyarete bütün bütün müstesna ve hususî bir mahiyet izafe etmiştir. Çok mühim ve kat'î dakikalar yaklaşıyor. Hitler Mart ve Nisan aylarının harp bakımından haiz olacağı ehemmiyet üzerinde ısrar ile durmuştur. Bunun boş bir söz olmadığı Balkanlardaki Alman hazırlığı ile bilfiil sabit oluyor.

Gelen şayiaların, hattâ uydurmaların hissesi tamamen ayrıldıktan sonra bile ortada öyle vâkıalar vardır ki Balkanlarda dikkate şayan hâdiselerin gözükeceği kanaatini veriyor. Böyle bir dakikada İngiliz Hariciye Nazırının buralara kadar gelerek Türk müttefikleriyle görüşmek istemesi, mahallî havayı bizzat teneffüs etmek ihtiyacını duyması tabiî idi. Neşredilen resmî tebliğ bütün meselelerde Türk ve İngiliz hükûmetlerinin görüş ve anlayışlarının birbirine uyduğu müşahede edildiğini temin ve ilân ediyor. Bu sözlerin her siyasî mülâkat akabinde neşredilmesi mutat olmuş resmî tebliğlerdeki basma kalıp düsturlardan ibaret olmadığını tesbit etmek için İngiliz Hariciye Nazırının Ankarayı ziyaret günlerinde orada bulunmak ve her iki memleketin devlet adamlariyle yakından temas etmek kâfi gelirdi. Dünyanın mukadderatı üzerinde hâkim bir tesir yapabilecek büyük vak'aların arifesinde Türk - İngiliz siyasetlerinin tevafukunu ve sarsılmaz samimiyetini müşahede etmek ve bunu tam bir açıklık ve halislik ile bütün dünyaya ilân etmek her iki memleket için de büyük bir enerji kaynağı husule getirir.

Ankara Muahedenamesinin imzasındanberi Türk İngiliz münasebetleri bir an bile sarsılmadan derinleşme ve kuvvetlenme hususunda daima terakkiler kaydetmiştir. Bunda hükûmetimizin gösterdiği ciddiyet ve sadakat kadar İngilizler tarafından ibraz edilen görüş ve anlayış ta büyük bir rol oynamıştır.

Türk politikası İngiltere ittifakından dolayı hiç bir zaman istiklâlini kaybetmemiş ve Türk vatanının menfaatlerini daima birinci safta tutmaktan geri kalmamıştır. Bu menfaatler İngiliz dost ve müttefiklerimizin menfaatleri arasındaki tam iştiraktir ki aktolunan resmî ittifaka o tatlı samimiyeti vermiş ve hakikî bir dostluk temin eylemiştir.

Bir buçuk senedenberi İngiltere ile memleketimizin münasebetlerimizde müttefiklerimizin bizi sırf kendi menfaatleri uğrunda bir maceraya sürüklemek yolunda doğan bir teşebbüslerini, uzak bir imalarını bile görmedik. En muğlâk ve zor gibi görünen meseleler en halis bir açık kalblilikle görüşüldü ve iki tarafın beklediği hüsnüniyet, hak ve mantığa hürmet hisleri sayesinde derhal iki tarafı da memnun edecek surette hallolundu. Mister Eden Ankarada bir gün zarfında hükûmetle bütün meseleleri görüştü. Reisicümhur Hazretlerini ziyaret etti ve temin edilen neticelerden son derece memnun bir halde memleketimizden ayrıldı. Türk gazetecileriyle yaptığı hasbihal esnasında bu memnuniyeti üzerinde ısrar etmekten zevk aldığı hissediliyordu.

İngiliz Hariciye Nazırının memnuniyetine Türk hükûmet mahafilinin de tamamen iştirak ettiğine şahidiz. Bu bir muvaffakiyet ise sırrı İngiltere hükûmetinin Türk noktai nazarını tamamen anlamasında ve tasvip etmesindedir. Fransanın inhilâl günlerinde, herkesin az çok tereddüde düştüğü dakikalarda muhterem Başvekil Refik Saydam millet kürsüsünden Türkiyenin taahhütlerine sadakatini ilân etmekte tereddüt etmemişti. Türkiye bugün de vazifesini yapmıya hazırdır. Görüyoruz ki İngilterenin de Türkiyeyi taahhütleri haricinde işlere sevketmek gibi bir arzusu yoktur. İşte bu mühim günlerde her iki tarafın azim ve metaneti kadar hüsnüniyet ve ciddiyeti de müşahede edilmiş ve pek tabiî olarak bundan karşılıklı bir memnuniyet duyulmuştur.

Mister Edene uğurlar olsun; yolu açık ve muvaffakıyetli olsun. Son dakikaya kadar sulha taraftar olan ve sulhu muhafaza için azamî gayretle çalışmıya azmetmiş bulunan Türkiye vazifesi hâlâl ederse bunu ifada da tereddüt etmiyecektir.

Hüseyin Cahit YALÇIN

Ankarada neşrolunan resmî tebliğin metni

Ankara, 28 (a.a.) — Üç gündür şehrimizde bulunmakta olan Büyük Britanya Hariciye Nazırı Anthony Eden ve İmparatorluk Genel Kurmay Başkanı General Sir John Dill ile refakatlerinde bulunmakta olan Yakınşark İngiliz kuvvetleri Başkumandanlığı Kurmay Başkanı Arthur Smith, Tuggeneral Mallaby, Hava Vis Mareşali Elmhurst ile maiyetleri, bugün saat 19 da hususî trenle şehrimizden ayrılmışlardır. Dost ve müttefik Devlet Hariciye Nazırı ile Genel Kurmay Başkanını istasyonda Hariciye Vekili Şükrü Saraçoğlu, Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Asım Gündüz, Vekiller, Hariciye Vekâleti Umumî Kâtibi Numan Menemencioğlu, Genel Kurmay, Millî Müdafaa, Hariciye Vekâletleri erkânı, Ankara Vali ve Belediye Reisi muavinleri, Ankara garnizon komutanı Hüsnü Kılkış, büyük elçilerle, elçiler, İngiliz büyük elçiliği ileri gelenleri ve bu elçilikler kara, deniz ve hava müsteşarları, Ankara Merkez Komuta-

(Sonu sayfa 5 su 3 de)

Ekselâns Mister Eden

Moskovanın kanaati

" İngiltere Türk yardımına güvenebilir "

Moskova, 28 (a.a.) — Reuter:

Kızılordunun organı olan "Krasnaya Svesda" gazetesi halen dünya dikkat ve alâkasının Edenin Ankara ziyaretine çevrildiğini yazmaktadır.

Gazete Ankara görüşmelerinin ehemmiyetini kaydetmekte ve İngilterenin Türk yardımına güvenebileceğini bildirmektedir.

Londrada intıbalar

Londra, 28 (a.a.) — Müstakil Fransız ajansı bildiriyor:

Ankaradaki İngiliz - Türk konuşmaları mesut bir neticeye vardığı anda B. Rendell tarafından Sofyada yapılan beyanat

(Sonu sayfa 5 su. 6 da)

Trablusgarp-Bingazi

Enver Paşanın Beyannamesi - Kat'î hücuma hazırlık - Dernenin zaptı muhakkak - İtalyanlardan gelen üç elçi

Anlatan: Kilisli Kıdemli yüzbaşı Arslan

Trablusgarp mücahidlerinden başka bir grup...

— Yazısı 4 üncü sayfamızda —

Afrikada İngiliz tazyiki devam ediyor

Kerene karşı yapılan harekât yeniden şiddet kesbetti

Kahire, 28 (a.a.) — Orta şark İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Sudandan ilerliyen İngiliz - Fransız kuvvetleri Keren istikametinde o kadar büyük bir süratle ilerlemiştir ki halen Kerenin şimalinde setir mevzilerini tutan düşman kuvvetlerile temasa girmişlerdir. Şehrin garbindeki kuvvetlerimiz de mevkilerini takviyeye muvaffak olmuşlardır.

İtalyan somalisinde, kıtaatımızın harekâtı muvaffakiyetle

(Sonu sayfa 5 su. 4 de)

Bulgaristanda bir İngiliz memuru kaçırıldı

İngiliz elçisi Bulgar başvekili nezdinde teşebbüsde bulundu

Sofya, 28 (a.a.) — Reuter:

İngiltere elçisi B. George Rendel bugün Bulgar başvekili B. Filofu ziyaret ederek bazı Bulgar gazetecilerile birlikte bir İngiliz gazetesi muhabirinin de tevkif edilmesini şiddetle protesto etmiştir. Bu teşebbüs üzerine tevkif edilenlerin hepsi serbest bırakılmışlardır.

Sefir başvekil ile Bulgar seferberliğinin vüs'ati meselesi hakkında da görüşmüştür. Sefire nazaran bu seferberlik için şimdiki vaziyet ve şerait dahi-

(Sonu sayfa 5 su. 4 de)

Yeni Büdçe

Maliye Vekilimizin verdiği izahat

Ankara, 28 (a.a.) — Maliye Vekili Fuat Ağralı, hazırlanmakta olan yeni bütçe dolayısile Anadolu ajansına aşağıdaki beyanatta bulunmuşlardır:

(Sonu sayfa 5 su. 2 de)

Eski İspanya kralı 13 üncü Alfons öldü

Roma, 28 (a.a.) — Stefani ajansından:

Eski İspanya kralı 13 üncü Alfons, vefat etmiştir. Ölümü esnasında sabık kraliçe ile veliahdi Prince des Asturies, dük de Segavia ve Prenses de Torlania baş ucunda bulunmakta idiler. Kralın ölümünden biraz sonra Prens de Piemont, beraberinde dün de Bergamo ve dük Pistoia olduğu halde Grandotele gelmiştir.

Üç tüccar dün gece tevkif edildi

Bu iki ihtikâr davası gece 10,5 da nihayetlendi

Biri Mıntaka Ticaret Müdürlüğü mürakabe memurları; diğeri de fiyat mürakabe komisyonu kontrolleri tarafından tesbit edilen iki büyük ihtikâr cürmü meşhudu dün geç vakit adliyeye intikal etmiş ve müddeiumumilik tarafından havele edilen ikinci asliye ceza mahkeme-

(Sonu sayfa 5 su. 7 de)

Mozayık parke mi? Asfalt mı?

Vali Belediyenin asfalt yapmaktan neden vazgeçtiğini anlatıyor

İstanbul belediyesinin, son günlerde demir tekerlekli vesaitin geçtiği ana yolları asfalt yapmak fikrinden vaz geçerek bunları mozayik parke yapmağa karar verdiğini yazmıştık. Belediyenin, şehrin imarı noktasından aldığı bu çok mühim kararın sebeplerini bizzat Vali ve

(Sonu sayfa 5 su. 5 de)

Ucuz ekmek bugün satışa çıkarıldı

İstanbul belediyesi daimi encümeni dün öğleden sonra yaptığı bir toplantıda, bu sabahtan itibaren satışa çıkarılacak olan yeni tip ekmeğin satış fiyatını tesbit etmiştir.

Encümen, fiyatı tesbit ederken dün, yeni ekmeğin imal olunacağı un çuvalına yeniden tesbit olunan fiyatı nazarı itibara almıştır.

Filvaki, bundan bir kaç gün evvel fiyat mürakabe komisyonu yaptığı bir toplantıda yeni ekmeğin imal olunacağı unun çuvalına 978 kuruş fiyat tesbit etmişti. Fakat sonradan komisyonun bu kararının hatalı olduğu, unun daha ucuza satıla-

(Sonu sayfa 5 su. 5 de)

SABAHTAN SABAHA

25 yıl önce Selânik cephesi

O harpte ilk gediği açmıştı!

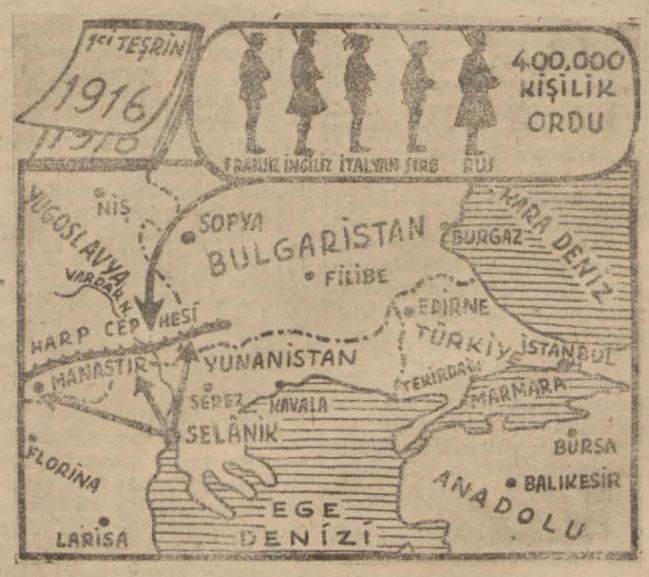

Geçen harbin ortasında Selânikte açılan cephe ve bu cepheye iştirak eden müttefik kuvvetler

Hitlerin ve Mussolininin son nutukları Balkanlara dair hiç bir imayı ihtiva etmediği halde Balkanlara ve Selâniğe bir Alman akınının pek yakın oldu-

(Sonu sayfa 4 sü 4 te)

Müsabakamız:

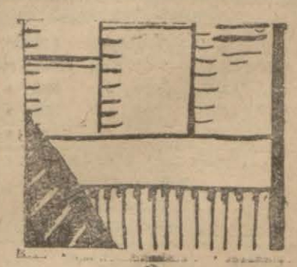

— 8 —

MÜSABAKANIN ŞEKLİ

Bu parçayı kesip saklayınız. Son parça neşredildikten sonra bu parçalar bir araya getirilmek suretiyle meydana çıkacak resmi, vazıh adresinizle birlikte idaremize göndermek bahar müsabakamıza iştirak için kâfi gelecektir.

18 Ay İtalyan işgalinde

Antalya ve civarına gönderdiğimiz bir arkadaş, mütarekeyi müteakip İtalyanlar tarafından işgal edilen bu mıntaka hakkında bize pek meraklı vak'alardan mürekkep bir röportaj serisi hazırladı.

Birkaç güne kadar başlıyoruz

HARP VAZİYETİ

Akdenizde yeni harekât

YAZAN:
Emekli General
Kemal Koçer

İtalyanın benimsediği denizlerde ve illerde düştüğü vaziyet, Almanyayı cenuba doğru kuvvet kaydırmaya mecbur etti. Bir cephe de Akdenizde tesis ederek, karşı yakaya taşmak maksadı güden Almanya, Sicilyada kurduğu üslerden Bingazi, Süveyş istikametlerinde akınlarına devam etmektedir. Maltanın dövülmesi de faaliyet programının başına geçirilmiştir.

Son Malta taarruzlarına, av-

(Sonu sayfa 5 su. 1 de)

Tetkik ve tahlil

FRANSIZ ANSİKLOPEDİSİNDE BAZI YANLIŞLIKLAR

Pröfesör Abel Rey'in Şark Milletlerine savurduğu iftiralar

Yazan : Haşim Nahit ER - BİL

— 2 —

Profesör Abel Rey Şarkîları mutlaka vahşilere benzetmeğe karar ermiş olduğu için âdi bir mantıkçılıkla davasını şöylece ispata çalışıyor

"Eski kavimler, bugün meselâ Avustralyadaki vahşi insanlara benzerler, ve bunların düşünüş tarzı ise Avrupanınkine benzemez." dedikten sonra bazı âlimlerin, vahşi insanlar hakkındaki mütalealarını sayıp dökülyor:

a) Frazerin Siher nazariyesine göre sihrin tesiri altında olarak vahşilerde "fikirlerin tedaisi Avrupalılarınkine benzemez.,,

b) Durkheim'in sosyoloji nazariyesinde, içtimaî ve müşterek düşünüş, ferdî tamamiyle istilâ edermiş;

c) Ve nihayet Lévy Brühl'e göre vahşilerin düşünüşlerinde mantık yokmuş, ve tezada karşı kayıtsız imişler.

Şimdi onun getirdiği bu delillerin ne kadar çürük olduğunu da göstermeliyim:

Bir kere Keldan, Babil, Mısır halkının Avustralyalı vahşiler gibi olduklarına Rey'in kani bulunması, onun ilminden bile insanı şüpheye düşürür. Onun nazariyesinden bahsettiği Frazerin ve başka âlimlerin tetkikleriyle sabittir ki, Avustralyalı vahşiler arasında "2" ikiden fazla sayı sayamayan insanlar vardır. Nihayet bunların en kabadayısı, el ve ayak parmaklarının sayısını, yani "20" adedini geçemezler.

Keldan ve Mısır halkına gelince; onların matematik ve hendese vesikaları, yüksek derecedeki tecrid kabiliyetlerine şahadet etmektedir. Bu, böyle iken, Rey'in -anlayış tarzının en aşağısı olan analogie benzerlik yoliyle-, "Keldan ve Avustralya halkı birbirlerine benzerler", demesi, ancak vahşilere yaraşır bir düşünüş tarzıdır.

Rey'in yaptığı mukayesenin böyle topyekûn çürüklüğünü ve kıymetsizliğini gösterdikten sonra istinad ettiği nazariyeleri ayrı ayrı münakaşa edeceğim:

A

Sihre inanmak, yalnız vahşilere mahsus değildir; hemen bütün eski kavimler buna az çok inandıkları gibi bugün bile bir çok Avrupalı modern memleketlerde, sihirî akidelerin survivance arta kalmışlarını görmek mümkündür, ve bunun pek ço misalleri Frazerin eserlerinde var.

Keldan ilimleriyle beraber Keldan astrolojisi Yunanistana geçerken, buna ait sihrî akideler de oraya geçti; bilirsiniz ki Keldanlar Zodiağe burçlara bir takım hayvan isimleri vermişlerdi., Yunanhların bu isimleri ve hayvan şekillerini aynen almış olmaları bunu teyit eder. Yunan - Lâtin ilimlerini almış olan Avrupalılara bu sehrî akidelerin geçmiş olmasından da şüphe edilemez: Modern "kimya" ve "tıb" tarihlerini okuyanlar pek iyi bilirler ki bazı Avrupa âlimleri, çocukça bir analogie ile gök yıldızları ve insanın azası arasında "ilmî?" bir alâka tesis etmişlerdi.

Tıbbî ve ilmî bir mektep; güneşi kalbe, ayı dimağa Venus yıldızını kalçalara, Mercure'ü akciğere, jüpiteri karaciğere v.s. benzetirdi. Yine bu mektep taraftarları güneş ile ayı altın ve gümüş gibi kıymetli madenlere benzettiler. Neoplatanicien'lerin kimya felsefesinde buna benzer birçok akideleri var Astrolojiyi icat eden Keldanlar bile sihirin bu derecesine varamamışlar, ve bu yolda yaptıklarına bir ilim veya felsefe unvanı vermemişlerdir.

B

Durkheim'in sosyoloji nazariyesine gelince; bu hususta A. Rey'in "Yunanhlardan evvel şark ilmi" unvaniyle yazmış olduğu kitabın mukaddemesini kendisine hatırlatmak kâfidir. Bu mukaddemeyi yazan Henri Berr, müellifin fikirlerini hülâsa ederken Rey'in Durkheim sosyolojisine uygunlaşmak istemesine şiddetle itiraz ediyor ve şunu söylüyor: "Cemiyetin, sırf cemiyet olarak kendine göre ihtiyaçları ve bunlara tekabül eden müesseseleri vardır, ve bu hal,, yani müesseselerin ihtiyaçlara tekabül etmesi, tamamiyle içtimaidir; Pensée düşünüşe tekabül eden "şey", içtimaî tarzda değildir: Düşünenler, yalnız fertlerdir, ve fertlerin düşünüşleri, cemiyete faydalı oldukları nisbette, müessese halini alır." H. Berr, fertlerin içtimaî müesseseyi yaptığını Rey'in kendi sözleriyle de teyid ediyor. Rey, kitabında şu sözleri yazmıştır: "Teknik ve ilim, ve teknikten daha fazla olarak ilim, her şeyden evvel, ferdî araştırmalardır, ve bunlar daima ferdî olarak tezahür edecekler; çünkü yontulmuş taşa ilk defa olarak sap takma suretiyle onu bir balta haline getiren insanlar gibi, keşifler ve kâşifler meydana gelmiştir."

Bunun Türkçesi, bütün teknikleri ve ilimleri meydana getiren ferdlerdir, demektir. Ve işte size; ansiklopedi makalelerinde Dürkheimin sosyolojisine dayanan Rey'in ferd ve cemiyet hakkındaki fikri!..

H. Berr yine o mukaddemede daha ileri giderek diyor ki: "Beraberce yaşıyan kalabalık (yani cemiyet) yalnız "azimet noktasını verebilir, ve bu bile, cemiyet için çoktur. Hattâ dinde de öyledir: Dinî fikirler, hep ferdidir. Mantık ve akıl gibi âlemşümul sanihaları da tasavvur eden ferddir."

Nihayet Berr, Durkheimin sosyolojisine ve onu müdafaa eden Rey'e son darbeyi indiriyor:

"Terakki cemiyetin dışında değildir; lâkin terakkiyi cemiyet yapmaz, ve cemiyet bazı defa terakkiye de mâni olur.,,

Rey'in yalnız ansiklopedi makalelerinde değil, yazdığı başka eserlerde de birbirini tutmaz sözler söylemiş olduğuna dair yine bir Fransız aliminin şahadet ettiğini gördükten sonra, onun Şarklılar hakkında verdiği hükmün manasızlığı daha iyi anlaşılmış olur. Bununla beraber memleketimizde gerek Durkheimin sosyolojisine, ve gerek Tardein taklid nazariyesine inananlar bulunduğu için, bunların her ikisinin de temelsiz olduklarını aydettikten sonra 3 üncü nazariyeye geçiyorum.

C

Levi Brühlün vahşiler hakkındaki mütalaası ötekilerden daha çürüktür.

Yukarıda gösterdiğim gibi insanlar arasında fizyolojik ve psikolojik bakımdan hiç bir ayrılık gayrılık yoktur.

Bununla beraber Levi, tecribî psikolojiden habersiz olduğu veya bunu hiçe saydığı için, vahşilerde mantık yoktur, demiştir; Ve prélogique, gibi uydurma bir kelime ile gûya onlarda mantığın başlangıcı gibi bir şey varmış, diye iddia etmiş; ve eğer onun bu iddiasına kulak asmak lâzım gelirse fiziyoloji ve psikolojisi bambaşka bir nevi insanın varlığını kabul etmek icabeder ve denilebilir ki bu tuhaf mahlûklar, ayakları üstünde değil, tepeleri üstünde yürürler, dimağları da ayak parmaklarının ucundadır; onlar başka türlü görür, başka türlü düşünürler!... Halbuki şimdiye kadar hiç bir âlim, böyle gülünç bir iddiada bulunmamıştır.

L. Brühlün mistik kafası ile uydurduğu ve realiteye uygun olmıyan bu acayip fikirleri Rey de makalesine geçirmiş; lâkin bunu yaparken, yaptığı yanlışlıklar serisine bir yenisini daha ilâve etmiş olduğundan haberi bile olmamıştır. Rey 1-10-11 de harfi harfine şunu yazıyor: "İptidaî insan, bütün mantıksız hayatında, yahut mistik hayatında "tecrübe" ye nufuz etmemekle beraber teknikte, hattâ incelikler göstermiştir: Suda ve karada av avlamıya aid bütün teknikleri ve hileleri, kendi silâhlarının ve kullandığı şeylerin imalini, hülâsa onun amelî hayatına ve ihtiyaçlarına taallûk eden şeyler, onun zihni terakkisini gösterirler."

(Sonu yarın)

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Krş.	2700 Krş.
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »
6 AYLIK	750 »	1450 »

1 Mart 1941 CUMARTESİ
2 Safer 1360
16 Şubat 1356
Gün 56, Ay 2, Yıl 941 1 Kasım 114

Güneş	Öğle	İkindi	
12.40	7.29	9.35	Ezani
6.37	12.27	15.33	Vasatî
Akşam	Yatsı	İmsak	
12.00	1.30	11.01	Ezani
17.58	19.27	4.09	Vasatî

DİKKAT

«Yeni Sabah» a gönderilen yazılar ve evrak neşredilsin edilmesin iade olunmaz ve bunların kaybolmalarından dolayı hiç bir mesuliyet kabul edilmez.

ŞEHİR HABERLERİ

Eyübün imar plânı

Prost tarafından hazırlandı

İstanbul belediyesi imar işleri müdürlüğü Eyüp, Samatya, Erenköy ve civarının tafsilât plânlarını tamamlamıştır. Plânlar tekik olunmak üzere dün şehircilik mütehassısı Prosta verilmiştir. Mütehassıs bu plânları tetkik edecek ve muvafık bulduğu takdirde plânlar Şehir meclisine sevkolunacaktır. Eyüp için hazırlanan tafsilât plânlarına nazaran Feshane ile Eyüp arasında, sahilde bir meydan vücuda getirilmektedir. Eyüp Sultan camiinin bir tarafı sahil olacak ve diğer cephesinden Eyübe giden ana yolu geçecektir. Camiinin etrafında şarkvarî bir kaç kahve vücude getirilecektir. Diğer taraftan camiin etrafında mimarî kıymetiyle mütenasip bir site vücude getirilecektir.

Elinde kaşar peyniri bulunan bir tacir

Kondolopulos adında bir peynir tacirinin elinde mühim miktarda kaşar peyniri bulunduğu halde bu malları piyasaya çıkarmadığı vaki şikâyetlerden anlaşılmıştır. Bunun üzerine mürakabe bürosu, Kondolopulosa elindeki malları derhal piyasaya çıkarmasını ihtar etmiştir. Peynirler piyasaya çıkarılmağa başlanmıştır. Yalnız, bu tacir, kaşar peynirlerinin satılmış olduğunu iddia etmektedir. Bu malların sahibi çıktığı takdirde peynir bedelleri kendisine ödenecektir.

Bir muhtekir suçunu başkasına atıyor

Evvelki gün İstanbul Yerlimallar pazarları civarında bir manifatura dükkânında yapılan cürmümeşhutta, faturasız ve fazla fiyatla kumaş satıldığı tesbit edilmişti. Mağaza sahibi, bu malları İzmirde, bir müesseseden böyle pahalı aldığını iddia etmiştir. Bundan dolayı büro İzmirdeki fiyat mürakabe bürosuna müracaat ederek mezkûr mağaza hesaplarının tetkikini istemiştir. İzmir fiyat mürakabe bürosu, derhal tetkike başlamıştır.

otomobil çarpmış

Cemil Gürerin idaresindeki 1819 numaralı taksi Bankalar Caddesinden geçerken Şakir isminde bir gence çarparak yaralanmasına sebep olmuş ve şoför yakalanmıştır.

Almanyaya ihraç edilecek maddeler

Dün Birlikler Merkezinde bir toplantı yapıldı

Almanyaya ihraç edilecek keçi kılı ve kitre için ihraç paylarını tesbit etmek üzere dün birlik merkezinde bir komisyon toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda ihracat tevzi listesinin hazırlandığı haber alınmıştır. Şimdiki halde Almanyaya 50 bin kilo keçi kılı ile 30 bin lira kıymetinde kitre verilecektir.

Ayrıca Almanyaya küçük baş hayvanat derisi de satılacaktır. Deri ithalât birliği olduğu halde bir deri ihracat birliği olmamasından dolayı Mıntaka Ticaret Müdürlüğü bu işi tanzim etmek üzere alâkadar tacirlerden mürekkep bir komite teşkiline lüzum göstermiştir. Komite teşekkül ederek faaliyete geçmiştir. Ancak, gerek keçi kılı ve kitre, gerekse deriler, Türk-Alman ticaret anlaşması mucibince Almanyadan yapılacak ithalât tamamlandıktan sonra Almanlara verilecektir.

Bunlardan başka Almanyaya ilk parti olarak 500 bin liralık yağlı hububat verilecektir. İkinci partinin 1 milyon 700 bin liralık olacağı öğrenilmiştir. Bu sonuncu kalem eşya, ithalâtla mukayyet değildir.

MAARİFTE

Orta Okullara alınacak öğretmenler

Ortaokullara alınacak muallimler için, bir müsabaka imtihanı açılmıştır. Muallim alınacak dersler şunlardır: Riyaziye, tabiiye ve lisan dersleri. İmtihanlar 24 martta Yüksek Öğretmen okulunda yapılacaktır.

POLİSTE

Köprüde otobüs çarptı

Boğazkesende Kadirleryokuşunda Bağcı sokağında 42 numarada oturan Mehmet Ölmez, köprüde bir taraftan diğer tarafa geçerken Recep oğlu Özgirin idaresindeki 4159 numaralı otobüsün sademesine maruz kalmış ve hafifçe yaralanmıştır. Yaralı hastahaneye kaldırılmış, suçlu şoför yakalanmıştır.

İtiyarı çiğnemiş

Arapcamiinde Taklam sokağında 57 sayıda oturan şoför Ali kullanmakta olduğu 1650 sayılı otosiyle köprüden geçerken 63 yaşındaki Yasefe çarpmış, yaralamıştır. Yaralı hastahaneye kaldırılmış ve suçlu şoför yakalanmıştır.

Parmaklarını kaptırmış

Büyükderede Kibrit fabrikası amelesinden Ahmet Öztürk sayma makinesini bilerken dört parmağını kaptırmış ve Amerikan hastahanesinde tedavi altına alınmıştır.

Sotola ile yaralamış

Beylerbeyinde belediyeye ait inşaatta çahşmakta olan ve Küçükpazarda oturan Mustafa oğlu Muammer Ergün kavga etmekte oldukları sırada Balat Bereket sokağı 12 sayıda oturan Koço Pandesi elindeki Sotola ile bacağından yaralamıştır. Yaralı Nümune hastahanesine kaldırılmış ve suçlu Muammer Ergün yakalanmıştır. Tahkikata devam olunmaktadır.

HALKEVLERİ

Piyes

Beyoğlu Halkevinden:

1 — 2 Mart 1941 pazar günü saat 14.30 da İstiklâl caddesi Nurziya sokağı parti binasındaki temsil salonumuzda "Erkek kukla ve tırtıllar,, piyesi temsil edilecektir.

2 — Davetiyelerin e müdiriyetinden alınması rica olunur.

Kır koşusu

Kadıköy Halkevinden:

2 — Davetiyelerin ev müdirimetrelik mükâfatlı kır koşusu yapılacaktır. Beşinciye kadar muhtelif hediyeler verilecektir. İştirak etmek istiyenler mezkûr günde sabah saat 9.30 da Fenerbahçe stadında hazır bulunmaları.

Konferans tehiri

Eminönü Halkevinden:

1 — 1/3/1941 cumartesi akşamı saat (20.30) da temsilden evvel verileceği ilân edilen Konya mebusu sayın Osman Şevki Uludağın konferansı 7/3/1941 cuma akşamına tehir edilmiştir.

2 — Evimiz orkestrası aylık konserini 2/3/1941 pazar günü saat (16) da verecektir.

ADLİYEDE

Simitci kadını döven mahkûm oldu

Kumkapıda, Kumkapı fırınında çalışan Enver Aker; ayni fırından simit alarak simit satıcılığı yapmakta olan Kumkapılı Muvartı tahkir, tehdit ile dövmekten suçlu olarak Sultan ahmet ikinci sulh ceza mahkemesine verilmiş ve yapılan duruşmayı müteakip 5 gün hapsine ve 27 lira ağır para cezasına mahkûmiyetine karar verilmiştir.

Bekçiye silâh çeken bir sarhoş

Evvelki gece Fatihte fazla sarhoş olarak gelip geçene sarkıntılık eden ve müdahalede bulunan bekçi ile polise tokat atarak silâh teşhirinde bulunan Zeki Yılmaz dün meşhut suçlara göre asliye dördüncü ceza mahkemesine verilmiş ve duruşmıya gelen şahitlerden bekçi ile polisin de davacı oldukları anlaşılarak yeniden şahit celbi için muhakeme ahkâmı umumiyeye tâbi tutulmuş ve duruşmanın 10.3.941 gününe bırakılmasına karar verilmiştir.

Çivi geliyor

Muhtelif merkezi Avrupa memleketleriyle Balkanlardan, bugünlerde şehrimize 1000 ton çivi gelecektir.

Ayrıca, Karabük demir ve çivi fabrikalarının da önümüzdeki ay zarfında piyasaya çivi çıkarabileceği haber alınmıştır.

Dün Heybeli önünde bir motör battı

Motörün makinisti kurtarılamadı

Evvelki gece Heybeliada önünde bir su motörü batmıştır. Batan motörün adı Zaferdir. Kaptanın idaresi altında bulunan motör sulara gömüldükten sonra kaptan ile beraber makinist Ekrem de boğulmak tehlikesi geçirmişlerdir. Kazazedeler, istimdada başlamış, imdatlarına yetişen Heybeliada balıkçıları kaptanı bularak kurtarmışlardır. Yüzme bilmediği anlaşılan makinist Ekremin sularda kaybolduğu tahmin edilmektedir. Kaptan, baygın bir halde Heybeli sanatoryomuna kaldırılmıştır. Sıhhî vaziyeti iyidir.

Diğer taraftan, evvelki gün saat 10 da, avlanmak üzere denize açılan iki balıkçıdan aradan 48 saat geçmesine rağmen bir haber alınamamıştır.

İhsan Yılmaz ile Mehmet Sakar adında olan bu iki balıkçının boğulmasından korkulmaktadır. Kayıp balıkçılar, altı kırmızı, üstü beyaz bir sandalla denize açılmışlardı.

BELEDİYEDE

Vilâyetteki içtima

Vali muavini Ahmet Kınığın riyaseti altında dün Şoförler Cemiyeti reisi ve emniyeti 6 mcı şube müdürünün iştirakiyle bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda bir müddettenberi devam eden lâstik tevziatı meselesi de görüşülmüştür.

Yeniden bazı maddelerin stokları tesbit olunacak

İstanbul Ticaret ve Sanayi odası alâkadar tacirler gönderdiği bir tamimde tüccarın elinde bulunan kayısı, zerdali, erik, elma ve vişne kurusu ile boynuz, kemik kırıntısı, deri kazıntısı stoklarının mümkün olduğu kadar süratle odaya bildirilmesini istemiştir.

Lokantacılar cemiyetinin toplantısı

Lokantacılar cemiyetinin yıllık toplantısı dün yapılmıştır. İçtimada idare heyeti raporu okunmuş ve yeni idare heyeti seçilmiştir.

Dünkü ihracat

Dünkü ihracatın yekûnu 250 bin liradır. Bu meyanda Yugoslavyaya halı, İsveçe, içfındık, İngiltereye tiftik satılmıştır.

Kahvehane efesi

Bıçağı çekince dört yerinden yaralamış, şimdi bir sene yatacak

Geçenlerde Sirkecide sarhoşlukla yapılan bir yaralama hâdisesi ikinci asliye ceza mahkemesinde karara bağlandı ve mevkuf suçlu hakkında mahpusiyet kararı verildi.

Karar zaptında okunduğuna göre bu vak'a şöyle olmuştur:

Sirkecide otellerden birisinde kâtiplik etmekte olan Mehmet, bir akşam ötede beride bir hayli içip kafayı tuttuktan sonra gene o semtte bulunan Sadeddinin kahvehanesine gitmiş ve şuna buna çatmağa başlamıştır.

Sadeddin bu sarhoşu her ne kadar idare etmek istemişse de muvaffak olamamış ve Mehmet orada bulunan müşterilerden Hüseyin ile bir dalaşmaya başlamıştır.

Gitgide iş büyümüş, sarhoşun yaptığı tecavüz ve hakaretler karşısında tepesi atmağa ve kendiliğinden sarhoş olmağa başlayan Hüseyin de onun sözlerine mukabeleye başlamış ve tabiî kavga azıtmıştır. Bunun üzerine kahveci Sadeddin bunların ikisini tutarak kahve kapısından dışarı atmıştır.

Bu sırada tesadüfen yere düşmüş olan Hüseyinin vaziyetinden istifade eden sarhoş Mehmet hemen bıçağını çekmiş ve rastgele saplayarak Hüseyini dört yerinden yaralamış ve sokaklar içinde bırakmıştır.

Bu yaraların tesiri ile iki ay hastahanede tedavide kalan Hüseyin bu son duruşmada davacı mevkiinde bulunmuş ve mahkeme suçu sabit görerek Mehmedin bir sene iki ay mahpusiyetine ve mahkeme harcı olarak da 2200 kuruş ödemesine karar vermiştir.

İlim Köşesi

Yazan: Prof. Salih Murad Uzdilek

Keşifler, ihtiralar

Sun'î odun

Esas itibariyle plastik olmıyan ve binlerce senelerdenberi bir çok işlerimize yarıyan bu maddenin de pek uzak olmıyan bir istikbalde sentetik olarak yapılması ihtimali vardır. Bu madde odundur. Avrupanın senelik yaş odun ihtiyacı 100 milyon metre mikâbını çok geçiyor. Bunun büyük bir kısmını kâğıt fabrikaları çekiyor. Bugün ilim dünyası kâğıttan baskı mürekkebini çıkarabilmek için muvaffakıyetli bir usul bekleyip duruyor. Plastik ticareti ise her sene 4 bin ton odun tozu çekiyor. Sellülöz fabrikaları bunun bir çok misilini istiyor. Sert odunun fiyatı arttıkça artıyor. Odun kadar ucuz ve onun gibi binbir işe yarıyan ve muhtelif kalıplara girebilen bir maddenin keşfi üzerinde çok çalışılıyor. İlk akla gelen şey odun artıklarıdır. Bu hususta yapılan tecrübeler muvaffakıyetle neticelenmiştir. (Plastik odun) denilen ve tahta tozu ile sellülöz mihatından mürekkep olan mahlul bunun en canlı bir misalidir. Amerikada odun artıklarının dahilî infilâklariyle sun'î odun yapıldığı iddia ediliyor.

Son hal sureti ne olursa olsun bu hususta kullanılacak ham malzemenin sellozik mahiyette olacağı şüphesizdir. Sellulöz esterlerine yol açılmıştır.

Boyalar ve lâkeler

Bugün İngiltere ile Amerikada her sene muhtelif neviden 900 bin metre mikâbı boya yapılmaktadır.

Yakın istikbalde lâkeler sentetik reçinenin sudaki emolisyonu şeklinde kullanılacaktır. Binaenaleyh emolesyonlar bu gibi maksatlar için kullamlabilirse suyun en ucuz ve randımanlı vasat olacağı şüphesizdir. Bu boyalar faal menfî pigmantlarla (1) karıştırılırsa iyi bir aydınlık menbaı olurlar. Eğer bu pigmantlar güneş ziyasını taklit edecek renklerden intihap edilirse daha iyi olacağı aşikârdır. Odaların tavanları ve duvarlarının üst kısımları bu boyalarla boyanırsa gündüzün güneş ışığı ile faal kılınan bu yüzler geceleyin ışık verecekler dir.

Bu hususta ikinci rakip silis esterleridir. Parçalanmış taş eşya parçalarını yapıştırmak için silis esterlerini zaten kullanırız. Bu ester havaya maruz kalınca silika dediğimiz sert ve dayanıklı bir filim teşkil ederler. Evlerde kırılan tabakların parçalarını bu suretle birbirine yapıştırırız. Uzvî murekkebattan çoğu havaya dayanmaz. Bokolit bunların başında gelir. Uzvî plastiklerin uzvî olmıyanlar kadar mukavim kılınması imkân dahiline girerse bir çok şeyler meydana gelecektir.

Su her canlı hüceyrede et mürekkiptir. Sanayide su çok mühimdir. Çünkü saf su radyum kadar nadir bulunur. Sukarın hepsi münhal maddeleri havidir. Suda münhal olmıyan bazı sentetik reçinelerin sudaki ayon ve katyonları ayırdığı görülür. Bu halde (taktir edilmiş) dediğimiz saf suyun bundan sonra ucuzca istihsali mümkün olacaktır. Bu suretle endüstride ana rolü oynıyan bir madde elde etmiş oluyoruz.

(1) **Boyalara renk veren madde.**

Tifo vak'aları pek azmış

Son günlerde şehrimizde tifo vak'aları görüldüğüne dair yapılan neşriyat üzerine dün belediyenin salâhiyettar bir rüknü izahat vererek tifo vak'alarının soy ay içinde yalnız iki tane olduğunu bunlar için derhal tedbir alındığını söylemiştir.

HATIRALARIM

Yazan : Eski Dahiliye Nazırı Reşit Rey

Sorel Abdülhamid'e " Kızıl Sultan „ lâkabını taktı. Gladston siyasî bir nutkunda "Büyük canî„ sıfatını verdi !

— 4 —

HÜLÂSA

«14 sene Abdülhamit sarayında çalışmış olan muharrir bu hatıralarını anlatmağa başlarken Abdülhamidin karekterinden şöyle bahsediyor:

Amcası gibi gafil avlanmamak için her türlü tedbir ve ihtiyatı elden bırakmamakta ve bahusus en küçük bir jurnale büyük ehemmiyetler atfetmekte idi. Bu yüzden jurnalcilerin hem adedi, hem de hadleri aştı ve kendiliklerinden vak'a uydurmağa başladılar. Bunu çok geçmeden padişah da anlamıştı. Buna rağmen «Maksudiye hanı» ismi üzerine uygun düşürülerek ve «Murat han» manası çıkarılmak üzere yapılan bir jurnal sarayı alt üst eder. Heyeti vükelâ ve kabine değişir.

Bundan sonra muharrir daha başka ve yeni bir vak'ayı şöyle anlatmaktadır:

Bizzat şahit olduğum bir vak'a vardır ki o da Şazli dergâhı şeyhini çok seven Abdülhamidin o camie senede bir iki defa selâmlık resmi âlisine çıktığını çekemiyenlerin burası hakkında verdiği bir jurnaldır.

Bu jurnalda dergâha selâmlık yapıldığı takdirde zatı şahaneye bir suikasd tertip edildiği ve bombalar konduğu yazılı idi.„

Serencebey yokuşunda fakat, aradaki hali bir arsadan dolayı, Şazlı dergâhının karşısına yerleşmiş olan Ebülhuda Şeyh Zafirin behredar olduğu bu iltifatı seniyeye alenî hased ederdi. Kendisinin mazhar olamadığı şereften onun da mahrum kalması için tertip ettiği bu yalancı curnalı, hariciye nezaretinde bilmem ne işle muvazzaf ve her halde kendisine müntesip Vays efendi isminde bir serseri levanten vasıtasiyle Bükreşe göndererek oradan takdimine sefareti mecbur ettiğini ve bu dolambaçlı yolu ihtiyar etmesindeki külfetin tasni ettiği curnalın mevridini ihfa ile sıhhatini ve garazden salimiyetini padişah nazarında güya ispat etmek emeline müstenit bulunduğunu hale vâkıf olanların hepsi derhal anladılar; padişahın da bu meyanda bulunduğuna inanmak isterim. Lâkin telâkkinin mahiyeti ne olursa olsun, her şeye rağmen Ebülhudanın maksadı hasıl oldu.

Kitabet dairesi mümhasıran resmî makamlarla muhabere eder resmî bir daire idi; curnaller ve curnalcilerle alâkası yoktu. Curnaller bu semte ancak ona dair iradei seniye tebliği halinde yahud böyle fevkalâde bir vesilede uğrardı. O sebeple usta curnacilerin meharetlerine miyar olacak başka numuneler arzedemiyorum. Yalnız padişah taki vehmin kendi kendine ihtira ettiği iki vakıayı nakledeceğim:

1310 temmuzunda İstanbulda büyükçe bir zelzele vukubulmuş, bir hayli mebanide rahneler peyda etmiş, nüfusça da zayiata sebep olmuştu. Zelzele hissedildiği anda hemen herkes içinde bulunduğu binadan dışarı kaçmıştı. Biz de daireden bahçeye fırlamıştık. Yani zelzeleyi herkesin hissettiği nakabili inkâr bir vakıa idi. Hattâ seccadecibaşı İzzet efendi merhumun ifadesine göre zatı şahane de zemin katındaki odasının pençeresinden bahçeye atlamıştı. Buna rağmen hâdiseden bir iki gün sonra, ne sebeple bilmiyorum, padişah bir vehme tebaan hareketiarzı inkâr etti; vukuundan bahsetmek cürüm sayıldı. Nitekim babıseraserinin tamiri lüzumunda ısrar eden imaat dairesi reisi Âbid paşa bu masum cürmünden dolayı Halepte ikamete memur edildi. Fakat biraz sonra ciddî ehli vukuftan mürekkep bir komisyon marifetiyle camiler, saraylar, devlet devairi ve kışlalar gibi büyük binalar mükemmelen teftiş ve tamir olundu.

Bütün şehzade ve sultanlarla nezdiâlide muteber olan devlet erkânı için ihtiyaç halinde sığınmak üzere ikametgâhlarına yakın ahşap birer daire inşa edildi. Demek ki zelzelenin vukuu tasdik edilmiş, tekerrürü ihtimaline karşı tedbirler alınmıştı. Lâkin bu zelzele bahsinin men'i, idraki müşkül bir hikmete müstenitti.

İkinci vakıa yine zelzeleden alınmışlar. Evvelki zelzeleden bir kaç sene sonra bir kurban bayramı sabahı Dolmabahçe sarayının muayede salonunda tebrik resmi ifa olunurken birdenbire saray sallandı. Ortadaki koca avizeyi tezyin eden büllürların birbirine çarpıp dökülmesi mahuf bir tesir husule getirdi. Saçağı öptükten sonra kenara çekilip dizilmiş olan erkân ve ümeraya havf ve telâş müstevli oldu. Bir takımları camları kırarak bahçeye atıldılar. Padişah tahtından ayağa kalkıp iki üç adım attıktan sonra geri geldi, yine tahtına oturdu. Biz kâtipler tahtın arkasında, olduğumuz yerde kalmıştık. Zelzele durdu. Paniğe tutulmuş olanlar nadimen avdet ettiler. Fakat yerlerine gelemiyerek padişahın karşısında geniş fakat tereddüdlü bir kavis resmettiler. O zaman hünkâr "yerlerinize" emrini verdi. Muayede resmi tekrar başladı. Salâbeti hümayun takdire şayandı. Hattâ Almanya imparatoru bir iki gün sonra yazdığı tegrafta metaneti seniyeyi sena ediyordu.

Muayede tekrar başladıktan sonra hünkâr müşir Etem paşayı yanına çağırarak uzunca emirler verdi. Paşa derhal muayede salonundan çıkıp gitti. Merasim bittikten sonra henüz Dolmabahçe sarayından ayrılmadan bana yazdırılan bir irade tezkeresinde de "sarayda hasıl olan sarsıntının Zeytinburnundaki barut havanlarından bazılarının infilâkı eseri olması melhuz ve bu infilâkın muayede resmi zamanına tesadüfü şayanı dikkat olduğundan takhikatı seria ve amika icrasiyle neticesinin sarihan bildirilmesi„ emrediliyordu.

Sonra günlerce bu işle uğraşıldı. Anlaşılıyordu ki zelzeleyi müteakıp herkes gibi padişah da tevahhüş ederek yerinden fırlamıştı. Fakat vahimesi derhal uyanmış, kendisine "Otur, kımıldama; bu sun'î zelzeleden maksat seni tatından uzağa kaçırıp yerine fırsat kollayan veliahdı oturtmak ve halkı hemen ona biat ettirmek" demişti. Sonra günlerce vesaiti muhtelife ile bu vehmi teyit edecek delâil arandı; fakat bulunamadı. İnsan böyle şeyler düşünebilmek için vahime dimağın kuvvei temyiziyesini kâmilen akamete düşürmüş olmak lâzım gelir ki buna âmiyane tabiriyle delilik derler.

Bu itibarla Sultan Hamid belki deliydi; ancak hayatına ve ya tahtına taarruz meselesi mevzuu bahsolduğu zaman akıl ve mantık haricine çıkar, ahvali sairede sıhhatı tefekkürünü, hilm ve itidalini, haysiyet ve vekarını muhafaza ederdi. Akıl ve mantık haricine çıktığı, yani en büyük vehim buhranlarına tutulduğu zaman bile hiddet ve şiddeti katil ve idam derecesine çıkmadı. Eğer böyle olsaydı. o vehme kurban olacaklar tadad edilemiyecek hadde gelebilirdi.

Velev cinneti vahideyle olsun sıhhati dimağiyesi muhtel olan bir adamın tahtı saltanatta bulunması caiz midir? Sualine menfi cevap verenleri muahaze edemem. Ve bu cinnet tarzı hükûmetin makul bir surete ifrağına çalışmayı- hattâ bir ihtilâl tarikiyle de olsa- ciddî, samimî ve hüsnü niyete makrun olmak şartiyle mazur görürüm. Lâkin padişah aleyhinde bazı ecnebilerin, bilhassa Ermeni müfsitlerinin tertip ve negrettikleri, İttihat ve Terakki müteşebbislerinin de kendilerine manevî silâh hazırlamak için, fakat cehil ve gafletle teyidine çalıştıkları ekâzıp ve müfteriyatı hakiki delilleri red ve cerh etmeği de Türklük şanına ve Türklük vicdanıa mütehattim bir vazife bilirim.

***

Sultan Hamidi evvelâ katli nüfusa şiddeti inhimak ile itham ettiler. Bu iftiranın Ermenilerden sonra muhteri ve naşiri Fransız müverrihi Sorel ile İngilizlerin Whigs fırkası lideri Gladstondur.

Her Sabah

Çanta kapan çocuk

Dünkü gazetelerde şöyle bir havadis vardı:

"Ali adında bir çocuk dün, Çarşıkapıda tramvay istasyonunda bekliyen Mediha adında bir genç kadının birdenbire çantasını kapıp kaçarken yakalanmış, adliyeye verilerek ikinci sulh ceza mahkemesi tarafından on gün hapis cezasına mahkûm olmuş ve tevkif edilmiştir.„

Bu basit adliye haberi arkasında büyük bir facia gizlenmiş bulunmaktadır. Bize bu satırlar, küçük Alinin bu işi niçin yaptığını bildirmiyor. Ali çocuk acaba aç mı idi? Onu bu işe zaruretten başka bir sebep mi sevk etmiştir? Buraları meçhuldür. Ve Ali çocuğu hapse mahkûm eden kanun, onu bu fena işe sevkeden âmillerle meşgul olmamıştır.

Halbuki yaranın asıl başı buradadır. Cemiyet bu yarayı teşhis etmez, Ali çocuğu bu fenalığa sevkeden âmili bulup izale etmezse, on gün sonra hapisten oradaki profesyonel soyguncu lardan mükemmel surette ders almış olarak çıkacak olan Ali çocuk bu işi yine yapacaktır. Yalnız bu defa işi daha kurnazlıkla çevireceğinden belki de polis kendisini yakalıyamıyacaktır. Neticede Ali çocuk cemiyet tarafından tamamile kaybedilmiş olacak ve bu gibi zabıta vak'aları tekerrür edip duracaktır. Bu işle esaslı surette meşgul olunacak zaman artık gelmiştir.

A. C. SARAÇOĞLU

Macar - Yugoslav dotluğu

Budapeşte, 28 (a.a.) — Yugoslav hariciye nazırı B. Cincar - Markoviç, gazetecilere yaptığı beyanatta, Macar - Yugoslav dostluk muahedesinin "iki memleket arasındaki iyi komşuluk münasebetleri için mühim bir vesika„ teşkil ettiğini söylemiştir. B. Cincar - Markoviç, iki milletin hissiyatı ve iki memleketin menfaatleri ile hemahenk bir surette, Macar makamlarının karşılıklı yaklaşma ve işbirliği siyasetini ne derece samimiyetle tatbik ettiğini şahsen müşahede eylemiş olduğunu bildirmiştir. Yugoslav hariciye nazırı, nihayet, gerek kendisine gerek refakatindeki zevata Macaristanda gösterilen hüsnü kabulün Yugoslavyada derin bir tesir bırakmaktan hali kalmıyacağını keydeylemiştir.

FELSEFE ve EDEBİYAT

Estetik bahsında (Sübjektivizim) akidesinden doğan mes'eleler

YAZAN:

FİLOZOF RIZA TEVFİK

— 3 —

Bu prensip esasen pek doğru olmakla beraber pek dardır; bir çok şiir nevilerini hariçte bırakıyor, ve güzel san'atların her şubesinde, her kısmında vücude getirilmiş olan emsalsiz şaheserlere tatbik olunursa doğru görünmüyor. Kolaylık olsun diye, ben, evvelâ şiirden misaller getireceğim; sonra güzel san'atların hepsinden misal getirebiliriz.

Bilirsiniz ki şiirin türlüsü vardır: Aşıkane lirik şiirlerden maada (dâsitan—epopée), (dram; yani, trajedi ve komedi) var; sonra (tasvirî - pittoresque) şiirler var ki, fırçaya bedel, kalemle tablo yapmak hüneridir; daha sonra (narratif - tahkiye) yani, nazım lisaniyle tek bir (vakia) yı hikâye etmek hüneri var. Dâsitan olarak, eski Yunanlı (Omiros) un (İliâda) ile (Odisea) sı, İranın millî şairi (Firdevsi) nin (Şahnamesi) gibi. Dram ve trajedi olarak, eski Yunan üstadları (Eschyle = Eshilos), (Sofoklis), (Evripîdis) ve son devri medeniyet büyük şairlerinden (Schakspeare - Şekispîr), (Corneille - Korney), (Racine - Rasîn) gibi; komedi vazanlardan, eski Yunanlı (Aristofanis) ve daha yüzlerce emsalinin bütün âlemce meşhur olan eserleri en yüksek şaheserlerdir; halbuki bu müstesna eserleri yazanlar, hiç kendi hissiyatını tasvir etmemişler, yalnız hakikî olsun hayalî olsun bir çok kahramanların ve meşhur adamların manevî portrelerini tasvir etmişler; bu eserlerde görülen hüner (seciye tasviri = peinture de carctére) nde, harikulâde bir muvaffakiyettir.Bu eserlerin bazısında asıl mevzu esatirdir, masaldır. Omiros ve Firdevsinin (devler) le kahramanların muharebesini naklet - mesi, ve (Dante) nin cennetle cehennem halini ve halkını tasvir ve hikâye etmesi gibi. Onun için bu eserler tamamen (imper sonnel - gayri şahsî) dir. Şekispîr de öyle!.. Ne mizaçta, ne histe, ne fikirde bir adam olduğunu eserlerinden istidlâl edip anlamak mümkün değildir. Halbuki bunların hepsinin de (uslubu beyân) itibariyle bariz bir şahsiyeti olduktan başka, eserlerinin bazı parçaları da lirizmin en ulvî, en asil nümunelerinden sayılır. Bizim gönüllü şairimiz Fuzulinin (Leylâ ve Mecnun) u da bir hazin dâsitandır. Ve İran da ondan evvel yazılmış olan emsali gibi (narratif = tahkiye) sınıfından olan eserlerdendir. Ve aslı faslı şüpheli olan bu hikâyenin çok lirik bir üslup üzere yazılmış olduğu herkesçe müsellemdir; fakat Fuzzulinin asıl kendi hissiyatını ifşa eden cihet hikâye kısmı değil, Leylâ ve Mecnun namına söyleyip hikâye arasına sıkıştırdığı gazellerdir. (Narratif) şiirlere misal olmak üzere küçük manzum hikâyelerden, Fikret merhumun (Kamîsi Yusuf) unvanlı bir güzel manzumesi vardır ki -bu hünerver şairin hemen her manzumesinde olduğu gibi- üslûbu ifadenin son derecede temiz, kusursuz ve pürüzsüz olması ile mümtazdır; lâkin Fikretin ne sevicede bir adam olduğunu bu hikâyeden anlamak mümkün değildir. Çünkü bu manzumede kendi hissiyatına dair bir şahsiyet şemmesi bile duyulmaz. Bununla beraber bazı yerleri o kadar rikkatli, o kadar (doku - naklı - pathéque) dir ki, ben o manzumeyi, en güzel lirik şiirlerden saymakta hiç treddüd etmem! Kim nederse desin!..

Şimdi, -ancak pek az bir kısmını zikredebildiğim- bu büyük ve meşhur adamları, (subjektivizm prensibine dayanarak!) artist saymıyacak mıyız?... Say mazsak, yalnız küstahlık değil, pek büyük bir haksızlık, hattâ affolunmaz bir günah irtikâb etmiş oluruz. Bu iddianın daha çok su götürür yeri var. Onun için gelecek makalede daha bir az izahat ile bahse devam ve güzel misallerle sözlerimi teyid edeceğim.

Cünye
Dr. Rıza Tevfik

izmitte bir cinayet

İzmit (Hususî) — İzmitin Durmuş köyünde Mustafa ismin de bir adam ötedenberi araların da kin ve husumet bulunan Halil oğlu Mehmedi ormanda yalnız bulmuş ve bıçağını çekerek zavallı adamı 13 yerinden vurup öldürmüştür. Katil suçunu itiraf etmiş ve tevkif olunmuştur.

Ayakkabı meselesi

Fiyat mürakabe bürosu, ayakkabı fiyatlarının yükselmesinde mühim tesiri bulunduğu iddia edilen deri meselesini halletmeğe karar vermiştir. Bu maksat ile büro memurları, dünden itibaren deri ticarethanelerinin ana defterlerini kontrole başlamıştır.

Sanayi Birliğine kaydolunan yeni firmalar

Avrupadaki harp vaziyetine rağmen 1941 senesi zarfında İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasına 137 firma yeniden kayd edilmiştir. Bu bir ay zarfında kayıtları yapılan 137 firmanın 46 sı kredi müesseseleri 36 sı ise şirketlerdir.

Şimdilik Bu kadar!

Amerika İngiltereye niçin yardım ediyor ?

Alman dostlarımız, Amerikanın İngiltereye yardımı sıklaştıkça ve tehlikeli bir şekil almağa başladıkça mazlûm bir çehre takınmakta ve Amerikaya karşı daima dostane temayüller beslediklerini, Amerikaya zarar vermeyi hatır ve hayallerinden geçirmediklerini söyleyip durmaktadırlar. Bu vaziyet karşısında, acaba Amerikalılarda beliren bir istilâya maruz kalmak korkusu hakikaten boş bir hayal midir? suali gayri ihtiyarî insanın aklına geliyor.

Hayır! Eğer İngiltere bu harpte yenilecek olursa hakikaten Amerika da mahvolmağa mahkûmdur. Bütün Avrupa ve Afrikaya hâkim bir Almanya tasavvur edelim. Bu Almanya İngiltere adalarını da zaptetmiş ve kendi mihveri etrafında yüzlerce milyon nüfusluk muazzam bir hegemonya kurmuştur.. Japonyada müttefiki olduktan sonra Amerika bu iki muazzam kuvvetin arasında çemberlenmiş bir halde kalacaktır. Almanya o zaman elbette eline geçen bu müstesna fırsattan istifade etmesini bilecektir. Niçin bu işe başlamış ve en güç merhaleleri aşmış olduğu bir vaziyette programını yarım bırakısın? Niçin cihan hâkimiyetini uhdesine ebediyen mal etmesin? Bunu yapmamak en büyük sersemliktir. Ve Alman devlet adamları bu fırsatı kaçıracak kadar budala değillerdir.

Binaenaleyh evvelâ iktısadî tazyikten işe girişeceklerdir. Amerikan sanayiinin bütün ihracat kapılarını kapayacaklardır. Birleşik Amerika cihanın en büyük mübadele yapan memleketidir. İhracat yapmıyan bir Amerika, havası kaçmış bir balon gibi sönmeğe mahkûm olacaktır. Bunun neticesinde doğacak muazzam iktısadî buhran memlekette yer, yer ihtilâller doğuracak, hele Cenubî Amerika milletleri pek çabuk nazileşerek Almanyanın idaresine geçeceklerdir. Bunu da Amerikan kıtasının üç cihetten başlayacak istilâsı otomatik olarak takip edecektir. Neticede yalnız başına kalacak olan Amerika da Almanyanın arzularına inkıyat etmeğe mecbur olacaktır.

Amerika şüphesiz ki bunları çok iyi görüyor ve anlıyor. İşte İngiltereye karşı gösterilen büyük sempatinin ve yardım

MURAD SERTOĞLU

(Sonu sayfa 5 su. 2 de)

DÜNYA HARBİ

(YENİ SABAH)IN BÜYÜK SİYASÎ TEFRİKASI

Türkiye - İngiltere ve Balkanlar

Cavit Beyle muhaberelerim. - Türk harp gemilerini müsaderemizin tesirleri. - Göben ve Breslav'ın Türkiyeye terki. - Türk - Alman gizli muahedesi . Türkiye ile harp . - Çanakkalenin bombardımanı

Yazan:
V. Çörçil
41

Venizelos, bu taktime bilhassa Yunan menfaatlerinin ayrılmıyacak bir surette bağlı bulunduğu İngiltereye yaptığını ilâve ediyordu. Yunan kuvvetleri son derece zayıf idi. Venizelosa göre 250 bin kadar ordusu ve donanma efradı vardı. Ve limanları bazı istifadeler temin edebilirdi. Henüz vaziyetin son derece kararsız bulunduğu, hattâ Fransada esaslı bir muharebenin cereyan etmediği bir sırada yapılan bu teshirkâr taktime bana pek cazip göründü.

Hiç şüphe yok ki Türkiyeyi düşmanlarımız adedine ilâve etmek büyük bir tehlikeyi göze almak demekti. Fakat buna mukabil Yunan ordusu ve donanması da mühim âmillerdi. Akdenizdeki İngiliz filosu ile Yunan filosunun ve donanmasının işbirliği yapması Çanakkaleden gelecek tehlikeleri önlemek hususunda pek âlâ olurdu. O sırada Gelibolu yarımadasında pek az Türk kuvveti vardı. Ve Yunan erkânı harbiyesi buranın zaptı için inceden inceye hazırlanmış bir plâna sahipti. Bunu biliyorduk.

Türkiyenin ne olursa olsun, bize karşı harbe gireceğini tahmin ediyordum. Göben ve Breslav hâdisesindeki tavır ve hareketi hasmane niyetlerinin açıkça izharı mahiyetinde idi. Bu iki geminin Almanların elinde olarak Marmara denizinde bulunuşu İstanbuldaki bitaraflık temayülleri üzerine kat'î bir tazyik husule getiriyordu.

Eğer Türkiyenin hakiki bitaraflığını temin edemiyecek olursak Balkanların hıristiyan devletlerini bizim tarafa celbetmemiz lâzımdı. Acaba Sırbistan, Bulgaristan, Yunanistan ve Romanyadan müteşekkil bir Balkan konfederasyonu vücude getiremez mi idik?

İstanbula taarruzda Rusyadan çekiniyorduk...

Ne olursa olsun, bu vaziyette, yani böyle iki iskemlenin arasına oturmuş gibi kalamazdık.

Hariciye nazırı Sir Edvard Grey, uzun mülâhazalardan sonra mösyö Venizelosun teklifine temayül gösterilmesini tavsiye etti. Hiç şüphe yok ki, bazı kuvvetli delillerle karşılaştığı için Yunanistanla ittifakın Türkiye ile, hattâ belki Bulgaristanla derhal bir harbe sebebiyet vermesinden korkuyordu. Hattâ biz henüz kendisine yardım edecek vaziyete gelmeden Yunanistanın tehlikeye düşmesinden korkuyordu.

Bunlardan başka, Rusyanın canını sıkacağı muhtemel olduğu için Yunanistanın İstanbula karşı bir harekete geçmesini teşvik etmek istemiyordu. Nihayet, sadrazamla ve İstanbuldaki bitaraflık taraftarı parti ile sıkı ve samimi münasebetler tesis eden sefir Sir Mallot sulhu kurtarabileceğini de ümit ediyordu.

Şüphe yok ki sefirimizin gayret ve himmeti pek büyüktü. Zaten harbin başında Fransa ve Rusya ile birlikte, Türkiyeye, bitaraf kaldığı takdirde Türk imparatorluğunun mülkî tamamiyetini taahhüt ettiğimizi bildirmiştik. Böyle çok dürüst bir teklifimiz de vardı. Kabinenin kararına ben de iştirak ettim. Fakat benim büyük bir şüphem vardı.

Bir konfederasyon ümidi

Hariciye müsteşarının tasvibi ile şu mektubumu Balkanlarda bir propaganda seyahatine çıkan mösyö Noel Buxtona verdim.

31 ağustos 1914

Balkan devletlerinin müstakbel menfaatleri icabı olarak müşterek hareketleri son derece ehemmiyeti haizdir.

"Şimdi tam zamanıdır. Balkan milletlerine aid olan topraklardan bir kısmı Avusturyanın işali altındadır. Bu toprakların iadesini istemek suretiyledir ki, bütün bu milletler haklı olan millî taleplerini ve ihtiyaçlarını temin edebilirler.Bu toprakları geri almadan Balkan devletlerinin genişlemesi mümkün değildir.

(Arkası var)

Sırplar ve Yunanlılar, Edirnenin düşürülememesi yüzünden harbin uzun sürdüğünü iddia ederek evvelce tekarrür etmiş olan muahede ahkâmında değişilik yapmayı temine çalıştılar. O sırada zaptettikleri bütün toprakları ellerinde tutuyorlardı. Bulgarlar cebrü şiddetle kendi paylarından bir kısmını terke davet olundular.

İkinci Balkan hezimeti

Bulgarlar, Yunanlılara ve Sırplara hücum ettiler vekendilerine adetçe faik olanbu iki devletin orduları tarafından mağlûp edildiler. Son derece zayıfladıkları, inhizam haline geldikleri bir sırada, bu harbe iştirak etmiyerek orduları sapasağlam duran Romanyalılar tarafından arkadan hücuma maruz kaldılar. Ayni zamanda Türkler Trakyada ilerlemeye koyuldular ve Enver paşanın kumandası altında Edirneyi istirdad ettiler.

Böylece ikinci Balkan harbi sonunda Bulgaristan, valnız Türklerden alınan topraklardan mahrum edilmekle kalmamış, (Türklerin elinden alınan topraklar tamamile Sırplar ve Yunanlılar arasında taksim olunmuştu.) Fakat Bulgaristan kendi toprağından, Dobrucadan da mahrum edilmiş, burasını da Romenler almıştı.

Türklerin ihracı sırasında bu harpte, bir taraftan Yunanlılar ve Sırplar, diğer taraftan Bulgarlar arasında irtikâp edilen müthiş mezalim ve itisafkandan nehirler akmıştır.

O devirde Bulgarların uğradığı derin ümitsizliği ve yeisi sanırız hiç bir millet idrak etmemiştir. Bütün fedakârlıkları ve kurbanları boşa gitmişmişti. Bütün zaferlerinin semeresi rakiplerinin büyümesine yaramıştı. Hiç bir zaman tahrik etmedikleri halde arkadan Romanya tarafından bıçaklandıklarını görmüşlerdi. Bunu hâlâ da hissediyorlar.

İngiltere başta olmak üzere büyük devletlerin Türklere Edirneye girmelerine karşı durduklarını fakat bu emri yerine getirmek için en küçük bir hareketten bile çekindiklerini Bulgarlar görmüşlerdi. Yalnız Selânikin değil, Kavalanın da da Yunanlıların eline geçtiğini görmüşlerdi. Büyük ekseriyeti Bulgarlar tarafında olan ve Türklerden yeni alınan havalinin -daha korkunç bir boyunduruğa- Sırp ve Yunan boyunduruğuna geçtiğini görmüşlerdi.

İşte Bulgar ordusu bu şeraitte -Kral Ferdinandın bir sözünde dediği gibi- bayraklarını kapıyarak daha iyi günleri beklemek üzere geri çekilmişti.

Kral ve cesur köylü ordusu ile işte bu muharip ve kuvvetli Bulgaristan tahammül edilemiyecek bir adaletsizlik telâkki ettiği vaziyette idi ve dünya harbinin başında 1914 ve 1915 senelerinde Balkanlardaki hâkim kanaat ve âmiller bu merkezde idi.

Yunanistan ve Venizelos

19 ağustos 1914 de Venizelos, Yunan başvekili olarak, kral Kostantinin muvafakati ile -bu garip bir keyfiyettir- itilâf devletleri ne zaman isterlerse Yunan deniz ve kara kuvvetlerinin emirlerinde olduğunu bildirdi.

ÇOLAK MOLLA

YAZAN: M. SAMİ KARAYEL

— Sonra konuşuruz.

Mümin, gözleri dolmuş, gırtlağı düğümlenmiş âsabı, gerilmiş duruyordu, giyindi, Cübbesini sırtına geçirdi. Kavuğunu başına taktı. Maksadı, mollalarla beraber sıvışıp gitmekti.

Fakat, babası bekliyordu.

Mümin kaçmak istiyordu. Bir sırasına getirdi, babası başkalariyle lâfa dalmıştı, kıspetini omuzuna vurup küçük mollaların arasından sıyrılıp gitti.

Müminin babası soruyordu:

— Mümin nerede?

Geri kalmış olan mollalar cevap verdiler..

— Gitti...

— Nereye gitti?

— Bilmeyiz beybaba!..

— Hana gitmesin!..

— Bilmiyoruz..

— Kispeti burada mı?

— Yok, onu da almış, beraber gitmiş... dediler.

Adamcağız, asabî, heyecanlı bir tavırla, söyleme söylene kalabalığa karışıp şehre doğru yürüdü. Hana gidiyordu.

Fakat, Mümin hana gelmemişti.. Küçük mollaların bir kısmiyle tanıdıklarından birinin evine gitmişti.

Baba, Mümini, han, han gezereke ve sorarak aradı. Hemen gece yarısına kadar Müminin peşinde dolaştı. Çok sinirli idi. Mümine söyleyeceği şu idi:

— Eğer, bu güreşten vaz geçmezsen bir daha beni baba tanıma!

Fakat, ne söylemiş olsa, Müminin, kat'iyen güreşten vaz geçeceği yoktu.

Müminin ağabeyisi sevinç içinde idi. Hele, Müminin Çakır ile olan neticesiz güreşi onu sevindirmişti.

Yalancıktan hasta olup yatan ağabeği derhal sancılarından sıyrılarak ayılmıştı. Babasına hararetli hararetli:

— Ah, şu saner nereden geldi üzerime.. Yoksa, Kavala güreşini kazanacaktım baba!.

Diyordu. Babasının aklı Müminde idi. Ne de olsa evlâdı. Anladığına ve kanaatine göre fikir yorduğu için üzülüyordu.

Mümin bir daha babasına gözükmemeğe karar vermişti. Hattâ medreseyi bile terk edecekti.

★

Güneş sabahı, Mümin gizlice Kavaladan uzaklaştı. Küçük mollalardan güreşçi olanlar beraberinde idi. Kararını veren Mümin müderris efendiye şu mealde bir mektup yazmıştı.

"Muhterem hocam!

Bundan böyle medreseye devam etmeme imkân yoktur. Güreş yaptığım müddetçe pederim yardım etmiyeceğinden tahsilime devam mümkünsüzdür. Hayatımı çok sevdiğim ve, aşkla bağlandığım güreşireden çıkarmağa mecburum. Ellerinizden öper, hayır duanızı beklerim muhterem hocam."

Oğlunuz
Mümin

Mümin, hem babasının evine ve hem de medreseye dirsek dayamadı ve kısbet zenbilini omuzuna vurarak Edirnenin yolunu tuttu. Maksadı, Deliorman taraflarına veyahut İstanbula geçmekti.

Mümin, Edirnede bir hana mi

— 80 —

safir oldu. Bu han, pehlivanlar hanı ve kahvesi idi. Maksad etrafını kollamak, nerede güreş varsa o tarafa gitmekti.

Müminin babası medreseye kadar gitti. Fakat Müminin müderris efendiye yazdığı mektuptan başka bir haber alamadı.

Baba, sızlanıyordu. Oğlunun hayatı berbad olmuştu. Pehlivanlığa aşkı dolayısiyle büsbütün ortadan yok olacaktı. Sefalete düşcktie.

Mümin Edirnede iken Tekirdağında bir düğün güreşi olacağını haber aldı. Bu güreş bir ay sonra olacaktı.

Molla, Edirneden kalktı, Deliormana gitmekten vazgeçmişti. Tekirdağ güreşine gidip beş on para kurtarmak lâzımdı.

Molla, kıspetini omuzuna vurdu. Karadan yola düzüldü. Köy köy yürüyerek ve beslenerek Tekirdağına gelecekti.

Mümin, Vize, Babaeski, Malkara köylerini dolaştı. Küçük köy düğünlerinde güreş tuttu.

Hattâ, Keşanda bir düğün güreşine gitti. Arkasında daha hâlâ medrese elbisesi vardı. Başında sarığı, sırtında cübbesi vardı.

Molla, sırtında bir kısbet zenbili Keşana gelmişti, Molla cübbenin içinde kayboluyordu. Köy ağaları merhabadan sonra, ona sormuşlardı:

— Hoca efendi, ne o, cerre mi geldin?

Mümin, cevap vermekte müşkilât çekmişti, İşin tuhafı Ramazan yakındı. Üç aylar içinde bulunuluyordu. Köylüler Müminı Cer hocası zannetmişlerdi.

Mümin, köylülerin sorduğuna aykırı bir cevapla:

— Düğün ne vakıt ağalar.

Deyince iş anlaşılmıştı. Demek softa pehlivandı. Köylüler, cevap verdiler:

— Bu hafta...

— .....

— Desteye mi güreşeceksin softa?.

— Eh..

— Bizim çocuklar yamandır.. Destey.i kimseye vermezler..

— Çok güzel!..

— Senin ismin ne?.

— Mümin....

— Çoktan güreşiyor musun?.

— Var bir kaç sene..

(Arkası var)

Trablusgarp-Bingazi

Enver Paşanın Beyannamesi - Kat'î hücuma hazırlık - Dernenin zaptı muhakkak - İtalyanlardan gelen üç elçi

— 11 —

Enver paşa sözünü tuttu. Derhal ertesi günü bütün aşaire haberler salındı. Yalnız Derneye değil, İtalyanların tutunmuş oldukları bütün mevkilere umumî bir taarruz yapılacağı bildirildi. Gün ve saat tesbit olundu. Bu esnada en uzak kabilelere kadar Enver paşanın beyannamesi tekrar gönderildi. Buraya bu beyannamenin suretini yazmayı tarihî bir borç biliyorum. Enver paşanın beyannamesi aynen şudur:

"Halifei Müslimin kayinpederim Sultan Mehmed Hanı Hâmis Hazretleri sizlere ve vasıtanızla bütün etbamıza selâmını tebliğe beni memur etti. Kendisi İtalyanların böyle memleketimize vuku bulan tecavüzünden pek müteessirdir. Sultanı sabık Abdülhamit zamanında donanmamız için hiç bir şey yapılmamış olması ve üç senedenberi sultanımızın gayreti neticesi donanmamız denizlerde gezecek kuvveti kesbe başlamış ise de İtalyanların otuz senedenberi çalışarak yaptıkları donanma ile çarpışacak bir halde değildir. Bunun için padişahımız Trablus için can verme çeğe hazır olan ordularını buraya gönderemiyor.. Fakat buna mukabil kaçak suretiyle silâh, cephane, erzak ile en iyi zabitlerini her vasıta ile göndermeyi harbiye nazırına irade buyurdular. Erzak gelmektedir. Diğerleri de inşaallah yakında vasıl olur..

Şevketmeap efendimiz bizzat beni gelip buralarda fisebilillâh din uğrunda sizlerle beraber cihadını irade buyurmaları üzerine Mısır üzerinden işte elhamdülillâh dört arkadaşımla vasıl oldum. Diğer zabitler de geleceklerdir.

Memleketimize müstevli olan din, vatan düşmanlarıyla ölünceye kadar uğraşmağa ahdettik. Devletimizi buraları terke mecbur etseler bile Afrika islâmlarının, hassaten Sünusilerin yegâne menfezi olan bu yerlerde düşmanla ölünceye kadar çarpışacağız. Umarız ki üzerlerine cihat farzı ayin olan Afrikayı Osmanî ahalisi kâmilen bizimle beraberdir. Din düşmanlarına müsaşat veya onlara karşı bizimle beraber bulunmamak, kuvvetimizi azaltmak demektir. Böylelerine karşı da ayni düşman muamelesi yapmamız zarurîdir. Yeter ki böyleleri iki dünyada bednam olacaklardır. İşte sizlerin kuvvei maneviyenizle ahaliye buralarını anlatarak onları cihada davet ve civardaki asker kumandanlarını muavenete ve yerlerine basacak düşmanın ayağını kırmağa, elbirliği ile çalışmalarına himmet etmenizi Halifei ruyizemin namına dilerim. „

Muhtelif mücahedelerimizde düşmandan iğtinam ettiğimiz atlar, bu beyannamenin ve hücum emrinin en uzak köşelere kadar gönderilmesinde başlıca rolü oynamışlardır.

O kadar heyecanla ve arzu ile beklediğimiz kat'i ve nihaî hücum gününün arifesi nihayet geldi. Merhum Atatürkün tavsiyesiyle bütün kabilelere gönderilen haberler çok müsbet bir tesir yapmış ve karargâhımız yüzlerce mücahitle dolmuştu. O güne kadar hiç bir zaman bu kadar kalabalık olmamıştık. Bu bize büyük bir itimat veriyordu. Bugünkü çarpışmamız her halde çok mükemmel olacaktı.

Bundan başka bu defa silâhlarımız ve cephanemiz de hem bol, hem de iyi idi. Daha evvelki büyük cihadımızda telef ettiğimiz binlerce İtalyandan iğtinam ettiğimiz yeni tüfekler ve elmize geçen bol cephane bize çok kuvvet veriyordu. Bu çarpışma sonunda elimize hattâ bir kaç top bile geçmişti. Dernenin önünden ayrılırken bunları da cephaneleriyle birlikte çekip götürmüştük. Netice itibariyle bu defa ki hücumumuz muhakkak surette muvaffak olacak ve Derne mutlak surette elimize geçecekti. Buna hepimiz emindik.

Bu emniyet hepimize şevk veriyordu. Hücuma bir an evvel başlamak istiyorduk.

Muayyen vakitte Enver paşa hepimizi toplayarak bir nutuk irat etti. Ve ertesi günü yapılacak hücumun nihaî taarruz olduğunu ve Dernenin her ne bahasına olursa olsun zaptedileceğini söyledi. Hepimiz Paşayı candan alkışlıyorduk. Hepimiz harbe bir an evvel başlamağa teşne idik.

Enver paşa sözünü daha bitirmemişti ki ileri noktalardaki nöbetçiler koşa koşa geldiler. Enver paşa ile biraz konuştuktan sonra tekrar koşarak uzaklaştılar. Biraz sonra yanlarında gözleri bağlı üç kişi ile avdet ettiler. Bunlar İtalyanların hizmetinde bulunan kimselerdi. O zaman anladık ki İtalyanlar bir müracaatta bulunuyorlardı. Nitekim bunlardan biri Enver paşaya bir mektup uzattı. Enver paşa mektubu açarak içinden çıkan kâğıtları dikkatle birer birer okudu.

Paşanın birdenbire yüzü karışmıştı. Sanki bir anda on yaş ihtiyarlamış gibi omuzları düşmüş, yüzünü derin bir keder ve tecssür kaplamıştı. Acaba bu gelen kâğıtta yazılı olan şey nedir diye meraka düştük.

(Devamı var)

Behçet SAFA

SABAHTAN SABAHA

25 yıl önce Selânik cephesi

(Baş tarafı 1 inci de)

gında ısrar ediliyor. Hattâ, Londra resmî mahfilleri Bulgaristan istilâsı için Alman hazırlıklarının tamamlandığını öğrenmiştir.

Alman kaynakları ise, Bulgar istilâsının aslâ düşünülmediğini ve İngilizlerin yeni bir Selânik cephesi kurmak istediklerini iddia ediyorlar. Nil ordusunun şimdi artık serbest bulunan büyük bir kısmı Girit adasında toplanmış, İngilizler Egede yeni hava üsleri vücude getirmişler ve böylece Balkanlara atlıyacak, bir cephe açacaklarmış.

Hitler ve her fırsatta Alman salâhiyettar makamları İngilizler Avrupa karasının neresinde görülürse kendilerini orada karşılıyacaklarını söylemişlerdir. İngilizler de Yunanlılara tevcih edilecek bir Alman tehdidini karşılıyacaklarını tekrar ediyorlar. Demek, hangi taraf ilk hareketi yaparsa yapsın, Balkanlarda bir İngiliz - Alman karşılaşması mukadder gibidir. Ancak her iki taraf ta intizar vaziyetinde kalırsa Balkanlar geniş bir hareket sahası olmaktan kurtulacaklar.

Bu harbin ikinci senesi içindeyiz. Geçen 1914 harbinin üçüncü senesinde, 1916 da bir Selânik cephesi kurulmuştu. Bu cephe, her tarafından Alman kuvvetleri tarafından sarılan Rumanyayı kurtarmak ümidile vücude getirilmiş iken Rumanya kurtarılamamış altı ayda Almanya bütün Rumanyayı isgal etmiştir.

Halbuki 1916 da Selânikten Vardar kıyılarına gönderilen ordular İngiliz, Fransız, Sırp, İtalyan ve Rus kuvvetlerinden müteşekkildi. 400 bin kişilikti. O zaman Almanlarla müttefik olan Bulgarlar bir taraftan da Rumanyaya hücum ediyorlardı. Şimalden ve garptan yürüyen Alman ordıları, Bulgarların da yardımile Rumanyayı ortadan kaldırırken bu müttefik kuvvetler Bulgaristana hiç bir tazyik yapamadılar. Düşündüler ki yalnız Rumanyanın bir buçuk milyonluk bir ordusu vardı.

Bununla beraber, Almanyada Selânikteki bu orduyu denize dökemedi. Hattâ general Saray ilerliyerek Manastırı isgal etti ve yerleşti.

1917 senesinde Rusya inhilâl etti; Almanlarla sulh yaptı, aradan çıktı. Buna rağmen de Almanlar,Selânikteki müttefik ordunun büyümesine engel olamadılar ve 1918 senesinde bu müttefik ordu Bulgarları sulha icbar etti, arkasından Türkiye sulh istemişti. Böylece Almanya ile müttefiklerinin inhilâlinde ilk hamleyi yapan, ilk gediği açan Selânik cephesi oldu.

Bu defa bir Selânik cephesi vücude getirilirse, daha büyük bir harbin akıbetinde ayni mazhariyete nail olacak mı? Kim bilir?..

Behçet SAFA

DALDAN DALA: MERAKLILAR

Rakı masasında hasta kızını düşünen bir baba..

YAZAN: Reşat İLERİ

— Artık yetişir.. Bir şişe daha içersek epeyce zomlıyacağız..

— Ben mi zomlayacağım.. Değil böyle bir ufak şişe; bir kaç büyük daha içsem gene zomlamam amma; gelgelelim bu akşam içimde bir merak var. Âdeta efkârlanıyorum.

— Hayrola.. Neden efkârlısın. .Yoksa bir eksiğiniz mi var. Mezelerimiz sıcak ve bol.. Haftalıklarımız cebimizde... Hem paramız da olmasa itibarımız sağ olsun. Bunun şurasında efkârlanacak ne var.. Yoksa birisi ileri geri lâf mı etti?

— Yok canım.. Ev hali..

— Olagan şeylerdir; merak etme.. Her gece ben de bizimkisi ile kavga ediyorum, amma; hazreti dayağı işe karıştırdım mı hemen yelkenleri suya indiriveriyor.

— Yok canım.. Benim merakım o cinsten değil.. Alimallah sesini çıkarsın.. Namusum hakkı için dilini koparırım, kahpenin.. Bütün gün ırgat gibi çalış, çabala.. Akşam olunca bir iki tane de atıp keyiflenmiyelim mi? Evlendikse baş belâsı almadık ya.. Bence kadın kadınlığını bilmeli.. Erkeğin işine karışmamalı..

— O halde.. Neye dert ediyorsun?

— Senin anlayacağın evde hasta var da onu merak ediyorum.

— O maşallah.. senin hatun kişi galiba altıncıya hâmile.. Sıhhiye Vekâletinden ikramiyeyi hakkettin öyle ise.. Yoksa ikramiyeyi nasıl alacağım diye mi merak ediyorsun? Azizim eğer merakın bu ise boşuna kendine dert edinme.. Bizim büyük bacanağı biliyorsun ya.. Bundan beş sene evvel ikramiye almak için istida vermişti. Şimdi çocukların sayısı Allah bağışlasın dokuzu buldu; fakat istida hâlâ daha yerini bulamamış ...

— Yalnı ben o kadar para canlısı mıyım ki bunu kendime tasa edeyim.. Hem ortada doğum, ölüm de yok.. Bizim ufak kız hasta onu merak ediyorum.

— Geçer inşaallah. Bir tane çakalım öyle ise. Doktora falan göstermediniz mi?

— Gösterecektim amma; mahalle doktoru şimdi kibar mı olmuş; yoksa muhtekir mi ne. Eskiden bir liraya eve geliyordu. Şimdi iki liraya nazlanıyor. Hem iş sadece doktorla bitse gene ne ise.. Ya ilâç pahalılığı.

— Ne diyeyim birader halimsin.. Kadehlerimiz boşalmış ..

— Bize bir ufak daha.

— İçelim birader ağılırsın. Sen burada ne kadar merak etsen para etmez.

— Orası öyle.. Fakat ne yapacaksın ki evlât sevgisi; insan merak etmeden duramıyor.

— Yerden göğe kadar haklısın, fakat elinde ne var ki.. Saat on iki olmuş, artık kalkalım.

— Kalkalım.. Bir tek te tezgâh başında atalım..

— Hay yaşa be.. Demek merakın biraz hafifledi.

— Ne yapayım merak etsem de boş, etmesem de.. Hastalık bile para ile dinliyor.. Para olmadıktan sonra.. Baksana şunun şurasında ne içtik ki 675 kuruş tutmuş. .Sen insaf et birader haftada aldığımız topu topu on iki liza. Gel de bunun için doktor parası ayır. İnsan zorla merakh oluyor.

★

— Ne yapacaksın kardeş meraklı oldum bir kere.

— Boşuna ne merak ediyorsun canım.. Hem seninkisi hatunna bir şey gelmesin amma bildim bileli her zaman kör kütük olup gece yarıları eve gelir. Sakın lâfıma darılma. Bir tanesi de benim başımda..

— Neden darılacakmışım kardeş.. Allah topunun belâsını versin.. Amma ne yapacakmın ki başımda beş çocuk var. Yoksa bir gün çekmezdim insafen herifin kahrını ...

— Doğru kardeş, doğru. Ne yapacaksın, bir kere başımızda koca bulunmuşlar. . Hele bu akşam da hafta başı.. Hiç boşuna onları ikiden evvel beklememeli.. Senin küçük kız nasıl oldu?

— Başcağızı hâlâ ateşler içinde yanıyor. İki gündür gözünü bile kırpmadı.. Çok şükür şimdi biraz dalar gibi oldu.

— Doktora falan göstermediniz mi?

— Sarhoş herif içmekten para bırakmıyor ki; doktora göstereyim.. Hastahanede meccanen bakıyorlarmış, gelgelelim oraya kadar gitmek için de otomobil ister.. Yani başı hep para.. İlâç ta ayrı mesele.. Bir şeycik demem, evlâdını zerre kadar düşünmez o koca olacak herifin boynu kökü topraklar altında kalsın.

— Beddua etme kardeş. Sonra tutar.. İyi kötü gene bir lokma kuru ekmek getiriyor. O da olmasa beş çocukla ne yaparsın?

— Orası öyle.. Benim de merakım onu düşündüğümden değil.. Hep bu masumları düşünüyorum.. Kardeş bu gece çok ta gecikti.. Maazallah başına bir kaza falan gelmesin.

— Sus, Allah korusun.

Reşat İLERİ

Avustralya ile ticaretimiz

Hükümet, Avustralya ile ticarî münasebatımızın inkişafı için bazı kararlar ittihaz etmiştir.

Bu cümleden olarak Londradaki ticaret mümessilimiz, Avustralyalı firmalarla temasa geçmiştir. Evvelce, Avustralyadan getirilmek üzere 8 bin otomobil lâstiği ithaline yetecek akreditif açıldığını yazmıştık. Avustralyadan otomobil lâstiğinden başka deri ve demir de getirtilmesi düşünülmektedir. Memleketimizden Avustralyaya zeytinyağı, halı, kuru meyva ihraç edilebileceği öğrenilmiştir.

Bundan başka Abalazyadan da memleketimize ham kauçuk ithali için teşebbüslere geçilmiştir.

TEŞEKKÜR

Refikamın irtihali hazini dolayısile resmi teşyiine iştirak ve bizzat veya bilvasıta taziyet ve teselli lütfunda bulunan zevatı kirama sonsuz minnet ve şükranlarımın arzına muhterem gazetenizin delâletini rica ederim.

Nâzım Keçeci

SPOR

Futbol maçları

İstanbul Erkek Mekteplerl Futbol Lig heyeti başkanlığından:

1/III/1941 cumartesi Beşiktaş Şeref stadında yapılacak maçlar:

Saha komiseri: C. Tiniç

Darüşşafaka - İst. Erkek L. Saat 13.30. Hakem: B. Uluöz

Haydarpaşa-Vefa. Saat 14.45 Hakem: Ş. Tezcan

Boğaziçi - Galatasaray. Saat 16.15. Hakem: Ş. Tezcan

Şark SİNEMASINDA

İki emsalsiz Yıldız

BRİGİTTE HORNEY

VİLLY BİRGEL

V. TOURJANSKY'nin

büyük eseri

UZAKLAŞAN MELODİ

filminde zafer kazanıyorlar

TIYATROLAR

Şehir Tiyatrosu Temsilleri

Tepebaşında Dram kısmında

BU AKAŞAM saat 20.30 da

MEŞALELER

★

İstiklâl caddesinde komedi kısmında

BUGÜN GÜNDÜZ saat 14 de

ÇOCUK OYUNU

ve

BU AKAŞAM saat 20.30 da

KIRALIK ODALAR

Bugün TAKSİM Sinemasında 2 Büyük Film birden

1 - KANATLI HAYDUTLAR

KENT TAYLOR ve ROCHELL HUDSON

tarafından oynanmış hava kahramanlarının ölümü, Aşkları ve kahramanlıkları filmi

2 — Mevsimin en büyük muvaffakiyeti

Emine Rızık ve Süleyman Necip'in

Türkçe sözlü - sazlı ve şarkılı DOKTAR'un AŞKI

Bugün saat 1 de tenzilâtlı matine.

BUGÜN

MELEK Sinemasında

İKİ GENÇ YILDIZ

MICKEY ROONEY ve JULY GARLAND

En son dans ve şarkılarla süslü bir filmle sizi iki saat güldürecekler ve eğlendireceklerdir.

BAHAR ÇİÇEKLERİ

Mühim İlâve: İngiltere Hariciye Nazırı Sayın E D E N Türkiyeyi ziyareti bütün tafsilâtile

ve en son FOX DÜNYA HAVADİSLERİ

HARP VAZİYETİ

Akdenizde yeni harekât

(Baş tarafı 1 inci de)

.. tayyareleri himayesinde, 40 bombardiye iştirak etmiştir. Bu filolar, hangarlarda yaptıkları tahribata mukabil, oldukça mühim zayiata uğramışlardır.

Malta, Sicilyanın pişigâhına dikilen bir kale, donanma ve hava kuvvetleri için önemli bir üstür. İtalya buradan kolaylıkla tehdit edilebilir. Orta Akdenizde seyrüsefer emniyetini istihsal ve Libya irtibatını tehdit eden bu müstahkem mevki, fırsat düşerse, kuvvet çıkarılmakla da işgal edilmek, mihverin hedefini teşkil eder. Fakat, Malta, enginlerde yükselen bu ufak kara parçası, harbin aldığı son şekil dolayısiyle, sabit bir zırhlı kudretini iktisap etmiştir:"Ouvrage,, lar, çelikleştirilmiştir, fışkıran ateşler, cehennemler yaratabilir. İngiliz armadaları, bu kütle ateşlerini teksif edecek surette, her vaziyette, kalelerle iş ortaklığı edebilirler. Hava üsleri, yerdeki her muharebe birliğini en ağır bomba ve mermi tesirinden masun bulundurmak üzere, kuvvetli yeraltı tesislerini (Stollen) ihtiva ederler. Maltada sayı üstünlüğünden ziyade ateş kudretine ehemmiyet verilmiştir.

Denizaşırı sevkiyatın zorluğunu yakın tarih de nazarlarda canlandırıyor. Maltaya da deniz, belki hava, yollariyle varılır. Ancak, bu cehennem köşesine çıkmak ve inmek güç olduğunu, sık sık denemeler yapan İtalyanlar, yeni müteşebbislere anlatabilirler. Hava akınlarının da, yeni kararlarda müessir olacağını zannederim.

Meis Adasının zaptı da günün biraz sürpriz yapan bir hâdisesidir. Bu ada, bizim ufak adalardan birisi gibidir. Adada bir iniş yeri mevcut bulunduğu söyleniyor. Ada, bizatihi değerli bir hedeftir. Yerdeki tayyareler, yer altı hücrelerinde barındıkları müddetçe emniyettedirler. Telsiz istasyonları, deniz altıları misafir eden müstahzar koyları da varmış.

Oniki Ada, doğu Akdenizde, siklet merkeziyle bu sularda bulunan İngiliz donanması için emniyeti kıran üsler temin ediyor. Süveyşe kadar uzanan Alman hava kuvvetlerinin buralardan beslendiği de muhakkaktır. Alman kuvvetleri cenuba doğru sarkma plânlarını tanzim ederken, Oniki Adaya da bu plânda mühim bir yer ayırmıştır, bunda da şüphe yoktur.

İngiliz donanması, bu anda, Akdenizde nisbeten büyük bir cevelân serbestisini haizdir. Trablusta tutunmak ihtiyacı, Almanların da desteklemesi sayesinde, Bon yoluyla da kuvvet, malzeme, benzin sevkini mecburî kılmaktadır. Bir zırhlı Alman keşif müfrezesinin İngiliz devriyeleri ile karşılaştığı haber verilmesine göre, bugün Trablusta ancak ufak bir Alman öncü müfrezesinin de bulunduğu kabul edilebilir. Geçen aylarda da Siranaikada gönüllü bir Alman birliğinin bulunduğu duyulmuştu.

Şimdi sahnede arzı vücut eden bu mudur? Bu gösteri ile Mavi Nil ordusunun fethettiği bölgeye bağlanması mı düşünülüyor? Napolide karagâh kuran muazzam ordu, yıldırım süratiyle, karşıya mı atlayacak? İtalyanın elemli durumu, büyük ordularını orada siklet merkezi kurmasını icap edebilir. Fakat, denizlere Comgham armadaları hâkimdir. Manştaki çapraşıklık burada çok daha büyük mıktadır.

Bundan ötürü, İtalyanın 365 bin kişilik ordusiyle başaramadığı işi, Afrikada artık diğer bir ordunun deruhte etmesi ihtimali çok zayıftır.

Telgraf, Telefon ve Telsiz Haberleri

Yeni Büdçe

Maliye Vekilimizin verdiği izahat

(Baş tarafı 1 inci de)

— 1941 Malî yılı bütçesinin umumî yekûnu 304.971.662 lira olarak tesbit edilmiştir. İçinde bulunduğumuz 1940 senesine nazaran bu yekûn 36 milyon 495 bin 341 lira bir fazlalık göstermektedir.

Her şeyden evvel şurasını tebarüz ettireyim ki bu yükseliş sivil hizmetlerin genilemesinden mütevellit değildir. Aradaki fark balıca, millî müdafaa ihtiyaçları için yapılmış veya bu ihtiyaçlara karşılık tutulmuş muhtelif istikrazlar mürettebatının düyunu umumiye bütçesine konulmuş olmasından ve bütün fevkalâde menabiimizi münhasıran millî müdafaa işlerine tahsis edebilmek üzere demiryollar inşaatı, nafia ve imar işleri gibi bazı hizmetlerin tekrar adî bütçeye alınmasından hasıl olmuştur. Maamafih, adî bütçeye yapılan bu ilâvelerin önümüzdeki senelere olan tesiri de hesap edilmiş ve fevkalâde ahval zail olduğu zaman adî bütçe yekûnunun normal varidatımızla karşılanabilecek miktar dahilinde kalması mümkün olabileceği neticesine varılmıştır.

Uzun zamanlardanberi devam eden Avrupa harbinin bütçe bakımından memleketimizde iki türlü tesiri olmuştur. Bir taraftan başta gümrük vergisi olemak üzere ithalâtla alâkadar bazı varidat kalemlerinde mühim bir tenakus husule gelmiş, diğer taraftan memleketimizin emniyeti için alınması lâzım görülen tedbirler devlet masraflarını ehemmiyetli nisbette yükseltmiştir. Bu iki taraflı müşkülât karşısında geçen sene bazı tasarruf tedbirlerine ilâveten, adî bütçe için bir kısım verig ve resimlere zamlar yapılmış, fevkalâde varidat menabii de, yeni karşılıklar bulunmak suretile tevsi olunmuştur. Aldığımız tedbirlerin ve bu tedbirleralmakla istihdaf ettiğimiz gayelerin, memleketin iktısadî bünyesine ve halkımızın arzusuna azamî derecede uygun olduğunu tatbikat teyit etmiş bulunmatakdır.

Umumî vaziyetin seyri, önümüzdeki sene içinde de ayni mahiyette yeni bazı tedbirler alınmasını zarurî kılmaktadır. Bir kısmı adî bütçedeki fazlalığı, bir kısmı da millî müdafaa ihtiyaçlarına hasredilen fevkalâde tahsisatı karşılamağa matuf olan bu tedbirlere ait lâyihalar bütçe ile birlikte Büyük Millet Meclisine takdim edilmek üzere Başvekâlete verilmiştr. Şimdilik 83 milyon liraya baliğ olan fevkalâde tahsisat kısmen mevcut menabi ile kısmen de son senelerde büyük bir rağbete mazhar olduğunu memnuniyetle gördüğümüz dahilî istikraz tahvilleri ve buna müşabih muhtelif tasarruflara plasman bulmağa matuf kolaylıklar gösterilmesi suretile karşılanacaktır.

Sulhün korunmasında, emniyet ve istiklâlimizin muhafaza ve müdafaasındaki kıymet ve ehemmiyeti takdir eden hakkımızın, bu yolda aldığımız ve her zamanki gibi iktısadî bünyemizin icaplarına uygun olmasını azamî derecede göz önünde bulundurduğumuz yeni tedbirlerin muvaffakiyetle tatbiki için kendisine teveccüh eden vecibeleri seve seve ifa edeceklerinden eminim.

Mister Eden dün akşam Ankaradan ayrıldı

(Baş tarafı 1 inci de)

nı ve Emniyet Müdürü tarafından uğurlanmıştır.

Muhterem misafiri Reisicümhur adına Riyaseti cümhur Başyaveri Celâl Üner salâmlamıştır.

Türk - İngiliz bayraklariyle süslenmiş bulunan garda başta Riyaseticümhur bandosu olduğu halde bir kıt'a asker ihtiram resmini ifa eylemek üzere yer almış bulunuyordu.

İngiliz Hariciye Nazırı ile İmparatorluk Genel Kurmay Başkanı trenlerine binmek üzere gara girdikleri zamanda ihtiram kıt'asını teftiş eylemişler ve erlerimizi "merhaba asker,, diye selâmlamışlardır. Asker sağ ol diye, mukabelede bulunmuş ve garın peronlarını dolduran binlerce halk en içten tezahürlerle ve "yaşa, varol,, nidalarile kendilerine karşı duyulan sevgiyi ifade eylemişlerdir. Halkın bu tezahüratı bilhassa trenin hareketi esnasında son haddine varmış, dost ve müttefik devlet mümessilleri bu samimî hava içinde şehrimizden ayrılmışlardır.

Misafirlerimiz bugün şehrimizden ayrılmadan önce de Halkevine giderek evi gezmişler ve burada mektep talebelerine verilmekte olan temsilde hazır bulunarak millî oyunları seyretmişlerdir. Talebeler müttefik devlet mümessillerini aralarında görmekle duydukları sevinci, kendilerini sık sık alkışlamak suretiyle izhar eylemişlerdir.

Mr. Edenin beyanatı

Ankara, 28 (a.a.) — İngiltere Hariciye Nazırı Anthony Eden bugün İngiltere Büyük Elçiliğinde saat 15,20 de Türk gazetecilerini kabul etmiş ve kendileri ile uzun müddet görüşmüştür. Bu görüşmeler esnasında Eden şu beyanatta bulunmuştur:

"— Her sınıf halk tabakası tarafından bana karşı gösterilmiş olan hararetli kabulden son derece mütehassis oldum. Gerek Adanada, gerek yolda ve gerek Ankarada bana yapılan tezahürattan daha dostane bir şey tasavvur olunamaz. Ben, bütün bu tezahürlerin Türk milleti tarafından Britanya milletine karşı duyulan hisleri tamamiyle ifade ettiğine eminim. Bu samimî nümayişlere karşı gereke benim ve gerek General Dill'in içten gelen minnettarlıklarımıza tercüman olursanız bilhassa müteşekkir kalırım.

Yeni Türkiyeden görebildiğim şeyler bende pek derin intıbalar bırakmıştır.

Bir milletin bugünkü şartlar içinde bu kadar büyük bir fedakârlıkla istikbalini kurmağa çalıştığını görmek hakikî bir ilham eseridir.

Reisicümhurla, Başvekille ve diğer Vekillerle olan konuşmalarımızdan ve halk ile yaptığım temaslardan gayet hararetli hatıralar götüreceğim.

Türkiyeye ilk defa 1921 senesinde gelmiştim. Aradan geçen bu kadar kısa bir müddet zarfında başarılan muazzam terakkiler beni hayrette bırakmıştır.

Sözlerimi bitirmeden evvel siz lere ve gazetelerinize, memleketime olan bütün yardım ve muhabbetinizden dolayı bilhassa teşekkür etmek isterim. „

Resmî tebliğ

Ankara, 28 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Ankaraya, 26 şubat 941 tarihinde resmî ziyaretle gelen Büyük Britanya Hariciye Nazırı Ekselâns Anthony Eden ve imparatorluk Genel Kurmay Başkanı General Sir John Dill, Türkiye [illegible] tarafından kabul buyurulmuşlar ve Başvekil Dr. Refik Saydam, Hariciye Vekili Şükrü Saraçoğlu ve Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak ile görüşmüşlerdir.

İki hükûmet Türk - İngiliz ittifakına tam bağlılıklarını müşahede etmişlerdir.

Bugünkü beynelmilel vaziyet her cihetten mütalea edilmiş, Türkiye ve Büyük Britanyanın müşterek menfaatlerini yakından alâkadar eden Balkan meseleleri hususî bir dikkat mevzuu olmuştur.

İki hükûmet bütün bu meseleler hakkındaki siyasetlerinde tam mutabakatlarını müşahede etmişlerdir.

Bulgaristanda bir İngiliz memuru kaçırıldı

(Baş tarafı 1 inci de)

linde hiç bir sebep yoktur.

Sabahtanberi yabancı memleketlerle telefon irtibatları işlememektedir.

İngiliz elçisinin beyanatı

Sofya, 28 (a.a.) — Reuter:

İngiliz ve Amerikan gazetecilerine verdiği bir mülâkat esnasında İngilterenin Sofya elçisi B. Rendell şu beyanatta bulunmuştur:

— Eğer Bulgaristan bitaraflık vaziyetini kaybedecek olursa bu, tamamen Almanyanın hatası yüzünden vuku bulmuş olacaktır.

Elçi İngilterenin Bulgaristanın bitaraflığını ihlâl etmek niyetinde olmadığını ve bu memleketin harbe sürüklenmemesini temenni eylediğini söylemiştir.

B. Rendell yüzlerce ve belki de binlerce Almanın sivil olarak Bulgaristana girdiğinden şüphe edilemiyeceğini ve bunların mütehassıs ve Bulgar ordusunun meşru muallim ihtiyacından fazla olduğunu ilâve etmiştir.

Elçi Bulgaristanı, ancak memleket Alman kontrolü altına geçtiği veyahut müttefiklere karşı yapılacak harekât için bir üs olarak kullanıldığı zaman terk edeceğini muhataplarına temin etmiş ve şöyle demiştir:

Ben hareket edersem Bulgaristan harp sahnesi olmak tehlikesine maruz kalacaktır. Bulgarları böyle bir halden korumak için elimden gelen her şeyi yapacağım.

Bulgaristanda bir İngiliz memuru kaçırıldı

Londra, 28 (a.a.) — Reuter ajansının diplomatik muharriri yazıyor:

İngilterenin Sofyadaki elçisi B. Rendell tarafından yapılan beyanata Londrada büyük ehemmiyet verilmekte ve bu beyanat vaktinde yapılmış ciddî bir ihtar telâkki edilmektedir. B. Rendell'in beyanatından sonra halen Bulgaristanı tehdit eden Alman işgali tahakkuk ederse, Bulgaristan artık mücbir sebepler iddia edemez. Bulgar hükûmetinin Almanlarla iş birliği yaparak ve Almanların nüfuz yollarını kolaylaştırarak kendi isteğile onlara cürüm ortağı olduğu aşikârdır.

Alman kurmay subayları için evler hazırlanması, yol gösteren direklere almanca işaretler ve Tuna üzerine dubalar konulması, hepsi Bulgarlar tarafından alınan tedbirlerdir.

Bir çok asker ve mütehassısların yarı değişmiş kıyafetlerle Bulgaristana girdikleri ve Bulgarların buna mümaneat etmedikleri de haber verilmektedir. Binaenaleyh mücbir sebepler iddiası muteber olamaz. Şayet İngiltere hareket serbestisini ele alırsa, Bulgaristan bunun hesabını ancak kendinden ve Almanyadan sormalıdır.

İstanbula gitmekte olan İngiliz konsolosluğu pasaport memuru B. Grenoviç ortadan kaybolmuştur. B. Grenoviçin kaçırıldığından şüphe edilmektedir. B. Grenoviçin hududa yakın bir yerde trenden açırıldığı zannedilmektedir.

İngiliz hükûmeti Bulgar hükûmetini şiddetle protesto etmiş ve B. Grenoviçin bulunduğu yerin ve nasıl kaçırıldığının süratle tesbit edilmesini talep eylemiştir.

Ucuz ekmek bugün satışa çıkarıldı

Ekmeğin fiatı on üç on para olarak tesbit olundu

(Baş tarafı 1 inci de)

bileceği anlaşılmıştır. Dün vali muavini Ahmet Kınığın riyasetinde yapılan bir toplantıda bu vaziyet yeniden gözden geçirilmiş ve değirmenciler de dinlendikten sonra un çuvalının fiyatı evvelki fiyatın 6 kuruş noksaniyle 972 kuruş olarak tesbit olunmuştur.

Vaziyet derhal daimî encümene bildirilmiş ve encümen bu fiyata istinat ederek yeni ekmeğin satış fiyatını on üç kuruş 10 para olarak tesbit etmiştir. Yeni ekmek bu sabahtan itibaren şehrimizde bu fiyatla satışa çıkarılacaktır.

Sıkı kontroller yapılacak

Diğer taraftan belediye reis muavini Lûtfi Aksoy bu sabahtan itibaren 10 gün müddetle belediye müfettişlerinin şehrimizde bulunan bütün fırıncıları ve fırınları sıkı bir teftiş ve kontrole tâbi tutmağı kararlaştırmıştır. Kontrol ve teftişler ani olarak yapılacak ve fırınlardan alınacak nümuneler tahlil olunmak üzere belediye kimyahanesine gönderilecektir. Kimyahane bir kaç gün münhasıran bu tahlil işleriyle meşgul olacaktır.

Yeni tecrübeler yapılıyor

İstanbul belediyesi dün yeni ekmeğin imal olunacağı undan 25 çuval almıştır. Bu unlarla bazı fırınlarda tecrübeler yapılacaktır. Tecrübelerden maksat bir çuval undan alınan ekmek miktarını arttırmaktır. Tecrübeler muvaffak olduğu takdirde ekmek fiyatlarını daha bir miktar indirmek mümkün olacaktır.

Ofisin bir talebi

Toprak mahsulleri ofisi, belediyeye müracaat ederek şehrimizde francelâ, irmik, makarna ve şehriye imali için sarfolunan unun günlük miktarını sormuştur. Belediye tetkikatı neticesinde bunun günde 700 çuval olduğunu tesbit ederek Ofise bildirmiştir.

Bundan sonra francelâlık, makarna ve şehriyelik unları ofis verecektir.

Mozayık parke mi? asfalt mı?

(Baş tarafı 1 inci de)

Belediye reisi Doktor Lûtfi Kırdardan öğrenmek istedik.

Bu hususta kendisisi ile görüşen bir arkadaşımıza Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar şu malûmatı vermiştir:

"— Asfalt ile yapılacak yolların tam olarak tesbit edilip plânlı bir şekilde yapılmağa başlanmasına imkân yoktur. Çünkü beynelmilel vaziyet dolayısile bize asfalt yollıyan memleketler, bilhassa iyi asfaltın geldiği yerlerle muntazam münakale temininе imkân olmamaktadır.

Vaziyet bu şekilde olunca bir çok yolların mozayik ile yapılması şayanı tercih görülmektedir. Bununla beraber belediye asfalt yoldan tamamen vaz geçmek kararını almış değildir. İmkânların müsaadesine göre hareket edilecektir.

Esasen asfalt olsun mozayik parke olsun yapılacak yolların alt kısmı her iki cinste de ayni şekilde betondan yapılmakta, üzerine biri veya diğeri döşenmektedir.

Yalnız belediye Eminönü, hâl ve civarı gibi şehrin en işlek yerlerinde bulunan yolları mozayik ile yapmağa karar vermiştir. Bunun sebebi bu yerlerde nakliyatın bilhassa demir tekerlekli arabalar vasıtası ile yapılmasıdır. Bu arabaların tekerleklerinin ve demir kısmının çok dar olduğu bu suretle yola fazla tazyik yapara yolun bozulmasına âmil olmasıdır.

Afrikada İngiliz tazyiki devam ediyor

(Baş tarafı 1 inci de)

devam etmetedir.

Habeşistanda, İtalyanlar, Habeş vatanperverlerinin cüretkârane harekâtı üzerine, Adis Ababanın batı - şimalinde kâin Gojjam vilâyetindeki askerî mevzileri birbiri ardınca tahliyeye mecbur kalmaktadırlar.

İngilizler Meis Adasından çekildiler

Londra, 28 (a.a.) — Harbiye ve bahriye nezaretlerinin müşterek tebliği:

Salı günü Meis Adasına ihraç edilen İngiliz kuvvetleri kendilerine verilen vazifeyi ifa eyledikten sonra halen Adadan çekilmişlerdir.

Moskovanın kanaati

(Baş tarafı 1 inci de)

Londrada çok büyük bir tesir yapmıştır. Bu beyanat basit bir ihtardan fazla bir şey addedilmektedir. Çünkü asıl ihtarı B. Churchill radyoda söylediği meşhur nutkunda vâkıalar zikrederek yapmış ve Bulgarlar da bu vâkıaları resmen inkâr etmişlerdir. Daha son günlere kadar bazı Londra mahfillerinde, Almanların karşısında Bulgaristandan enerjik bir vaziyet almasını beklemenin gülünç olacağı ileri sürülerek Bulgaristana acımak temayülleri gösteriliyordu. Bu temayüllerin şimdi kaybolduğunu söylemek lâzımdır. Burada hâkim olan hissiyata nazaran Bulgarlar arasında vatanlarının menfaatlerini iyi anlıyan bazı vatanseverler varsa da Sofya hükûmeti Almanyanın açıkça cürüm ortağı olmuş ve Almanların Bulgaristana girmesinde görülen zahirî teahhur Berlinle Sofyanın anlaşması neticesinde vuku bulmuştur.

Bu sebepledir ki Londra mahfillerinde Ankara konuşmalarının mesut neticesi hakkında derin bir memnuniyet gösterilmekle beraber bu hâdisenin, melhuz mütecavizle açıkça cürüm ortağı olması itibarile Bulgar hükûmetini düşünmeğe sevketmesine ihtimal verilmemektedir.

Londradaki intıba

Londra, 28 (a.a.) — Müstakil Fransız ajansı bildiriyor:

Cripps'in Ankaraya gitmesi siyasî mahfillerde büyük bir alâka uyandırmıştır.

Times ve Daily Telegraph gazetelerinin diplomatik muharrirleri bu gece Londrada ileri sürülen ve Sovyetler Birliğinin ister Almanyaya karşı ister İngiltereye karşı olsun harbe sürüklenmekten kaçınmak istediğine mütedair bulunan mütalealara iştirak etmektedirler.

Şimdilik bu kadar!

Amerika İngiltereye niçin yardım ediyor

(Baş tarafı 3 üncü sayfada)

arzusunun menşei de budur. Onun için Roosevelt'in İngiltereye harp malzemesi kiralama ve ödünç verme projesinin mutlak surette kabul edileceğine ve bu yardımın muazzam bir nispette yapılacağına emin olabiliriz.

MURAD SERTOĞLU

Üç tüccar dün tevkif edildi

(Baş tarafı 1 inci de)

sinde muhakeme olunmuştur.

Bunlardan birincisi Fincancılarda Maksudiye hanı altında 13 numarada kalay ve nişadır ticareti yapan Marko Pardo aleyhine tesbit edilen fahiş fiyatla ve bilhassa yüzde yüz on kârla yaptığı satış cürmü meşhududur.

Tutulan zapta ve dinlenilen şahitlerin ifadelerine göre suç şöyle işlenmiştir.

Kilosunu 70 kuruştan ve sandığını da 30 liradan almış olduğu nişadırların iki sandığını 75 şer liradan 150 liraya satan Marko Pardo ayni müşteriye kilosunu 387.5 kuruştan olmak üzere 193 lira 75 kuruş tutarile 50 kilo kalay satmış ve bu mala da fatura vermek istememiştir. Mürakabe komisyonu kontrollerinden Adnan, kaçakçılık bürosundan komiser Şinasi ve Ali Yar taraflarından tesbit edilen ve müşteri olarak bu hâdiseye iştirak eden Sabri ve Karabet Şenyakın da ifadelerile tamamen tezahür eden bu fahiş ihtikâr suçu davası geç vakte kadar devam etmiştir. Suçlunun Markonun nişadırları almış olduğu ithalâtçı tüccarlardan Niko Çavuri âmme şahidi olarak dinlenmiş ve o aynen iddiada bulunulduğu gibi nişadırın kilosunu 70 kuruş ve sandığını da 30 liradan sattığını söylemiştir.

Riyasetin bu şahide;

— Bu sandıkları 75 liraya satarsa ne kadar kâr etmiş olur bu Marko Pardo..

Sualine karşı Niko Çavuri derhal:

— Yüzde yüz elli nisbetinde kâr etmiş olur.

Cevabında bulunmuştur. Bu şahidin de ifadeleri zaptedildikten sonra müddeiumumî muavini Fethi Sezai suçlunun tevkifini; Niko Çavurinin sattığı malların kaça mal edildiğinin Mıntaka Ticaret Müdürlüğünden sorulmasını ve muhakemenin başka bir güne bırakılmasını istedi. Reis Kemal Aşkın bu talebi kabul ile suçlu Marko Pardonun tevkifine ve muhakemenin başka bir güne bırakılmasına karar verdi.

Bunu takiben ikinci ihtikâr cürmü meşhudu alındı. Bu da Ticaret Mıntaka Müdürlüğü mürakiplerinden Alâettin Yazar ve kaçakçılık bürosu memurlarının tesbit ettikleri "mevcut malı satışa arzetmemek,, suçu idi. Suçlular Fincancılarda Yusufyan hanı altında 5 numarada Türksever firmasile iş yapan Kirkor Kürdyan Kambarosyan ve şürekâsı kollektif şirketi ortaklarından Yervant Kambarosyan ve Nobar Kaynak idi.

İddiaya göre Fenike manifatura tüccarlarından Ahmet Dülger, bir haftadanberi bu firmadan üç top kadife ile bir bucuk top saten ayırttığı halde bir türlü satın alamamakta ve bu iki suçlu kendilerini satışa salâhiyettar bulunmayan birer müstahdem şeklinde göstermektedirler. Bir hafta müddetle oyalatılan bu tüccar nihayet mürakabe komisyonuna ve mıntaka ticaret müdürlüğüne müracaatla şikâyette bulunmuş, yanına verilen memurlarla dükkâna gitmişler. Yine bir mümkün alış veriş yapamamışlar ve zabıt tutmuşlardır. Fakat bu sırada Ömer Ay isminde diğer bir müşteriye mal satan Nobar salâhiyeti olmadığını söylediği halde ona fatura da vererek satışta bulunmuştur.

Dün saat on bir buçuğa kadar süren bu işin muhakemesinde iki suçlunun hüviyeti tesbit edilmiş ve dosyada mevcut bulunan birinci noterden musaddak şirket mukavelesi ile bunların da şirkete ortak oldukları anlaşılmış ve muavinin talebi üzerine tevkiflerine karar verilmiştir. Ve muhakeme diğer iki şahidin ve o sırada dükkândan alışta bulunan İzmirli Ömer Ayın celbi için başka bir güne bırakılmıştır.

Kuleli Askerî lisesi müdürlüğünden

Kuleli Askeri lisesine girmeğe istekli olup ta taşralarda şubelere, İstanbulda da doğruca mektebe müracaat etmiş olanlardan sınıflarında dönekliği olmıyan bütün girme şartlarını haiz bulunan ve ayni zamanda giriş evrakını tekemmül ettirmiş olan isteklilerin imtihanları yapılmak üzere 7 Mart 941 cuma günü saat 9 da Kuleli lisesinde bulunmaları ve bu tarihte mektepte bulunamayanların haklarını kaybedecekleri ilân olunur. (1443)

İÇKİSİZ SAZ Borsa Kıraathanesinde

Nezih bir aile salonu olan kıraathanemizde her pazar saat 2 den 6 ya kadar kıymetli sana'tkârlar arasından seçilmiş bay ve bayanlardan müteşekkil mükemmel saz heyetini dinlemek fırsatını kaçırmayınız.

Ayrıca

Kıymetli bestekâr Malatyalı FAHRYİİ dinliyeceksiniz

Genel acentalığı :
İstanbul, Bahçekapı, Kutluhan, 1/4

Taksitle satış

MARVİN
15 sene garantili İsviçre Presisyon saatleri

LUXOR
Radyoları

AEG Fırın - Süpürge ve her türlü elektrik aletleri

ZET Havagazı Ocakları

OSMAN ŞAKAR ve Şki.
Galata, Bankalar Cad. 47 - 59, Telefon: 41378
Beyazıt: Üniversite Cad. 28 - Kadıköy, iskele cad. 33 - 2

=KARAOĞLAN=
ODEON
Müzeyyen Senar Aziz Şenses
ODEON PLAKLARINDA №270422

RADYO

BUGÜNKÜ PROGRAM

8.00	Program	18.40	Müzik
8.03	Haberler	19.00	Konuşma
8.18	Müzik	19.15	Müzik
8.45	Ev kadın	19.30	Haberler
	★	19.45	Müzik
13.30	Program	21.15	Radyo gazetesi
13.35	Müzik	20.45	Müzik
13.50	Haberler	21.15	Konuşma
14.05	Müzik	21.30	Müzik
14.20	Müzik	22.30	Haberler
	★	22.50	Konuşma
18.00	Program	22.50	Müzik
18.03	Müzik	23.25	Kapanış

YENİ NEŞRİYAT

Türkçe izahlı Fransızca gramer

Fransızca öğrenmek istiyenlere bilhassa orta ve liselerde Fransızca tedrisatını takib eden talebelere dil öğretmek hususunda en güzel bir rehberdir. Fransızca gramer kaidelerini Türkçe olarak izah eden bu eser, Ankara Ticaret Lisesi Fransızca öğretmeni Ali Teoman tarafından vücüde getirilmiş ve Remzi kitap evi tarafından basılmıştır. Bütün Fransızca merakhlarına tavsiye ederiz.

Vatan yahut silistre

Namık Kemal'in bu meşhur piyesi, Gazi Terbiye Enstitüsü edebiyat öğretmenlerinden Mustafa Nihat tarafından tertip edilen ve Remzi kitap evi tarafından Edebiyat Kütüphanesi namı altında neşredilmekte olan bu çeşit eserlerin 5 incisidir. Namık Kemal'in yeni harflerle ilk defa olarak basılan bu eserini bütün edebiyat merakhlarına bilhassa bütün lise talebelerine ehemmiyetle tavsiye ederiz.

Elektrik tesisatı pratiği

Dahilî Tesisat (Çıktı)
Asansör Tesisatı (Çıktı)
Motör Tesisatı (Çıkıyor)

Vilâyetlere tevzi edilmiştir.

Ankara : Akba, Haşet.

İstanbul : İnkılâp, Üniversite, Remzi, Hüseyin, Halit, Çığır, Sergiyadis, Haşet.

DOKTOR
Tevfik Akif Ayışık
Dahili Hastalıklar Mütehassısı
Beyoğlu Parmakkapı İmam sokak numara 28, pazardan maada saat 14 - 18 e kadar.
Gece müracaatları da kabul edilir. Telefon: 43905.

"Yeni Sabahın,, ilân fiyatları

	Kr.
Başlık maktu olarak	750
Birinci sayfada santimi	500
İkinci „ „	350
Üçüncü „ „	300
Dördüncü „ „	100
Beşinci „ „	75
Altıncı „ „	50

Sahibi: A. Cemaleddin Saraçoğlu
Neşriyat Müdürü: Macid Çetin
Basıldığı yer: (H. Bekir Gürsoylar ve Cemaleddin Saraçoğlu matbaası)

MİLLİ PİYANGO

Beşinci Tertip
İKİNCİ ÇEKİLİŞ
7 Mart 1941

İkramiye Adedi	İkramiye Miktarı	İkramiye Tutarı
6	15.000	90.000
6	5.000	30.000
8	2.000	16.000
60	1.000	60.000
90	500	45.000
120	200	24.000
300	100	30.000
300	50	15.000
3.000	10	30.000
60.000	3	180.000
636	Teselli mükâfatı	22.026
64.526		542.026

Yarım bilet 1,5 Lira — Tam bilet 3 Lira

Hiç bir rakam insana bu hızı veremez!

Kızılcahamam P. T. T. Şefliğinden

Çıralı çam direk alınacak

1 — İdare ihtiyacı için 9 metrelik 500 8 metrelik 1615, 7 metrelik 1040, 6 metrelik 500 ki ceman 3655 çıralı çam telgraf direği kapalı zarfla eksiltmeye çıkarılmıştır. Direklerin 1455 adedi Gökdere ve Gökkaya ormanından, 1200 adedi Sarı koru ve Saçlık ormanından 1000 adedi Tepepınar ve Çöplüce ormanından kesilecek ve 50 adet Etimesut 450 adet Sincan 120 Kayı köyü 140 Kızılcahamam 70 Avdan veya Gebeler 2510 Ankara telsiz irse istasyonu 315 Çerkeşe teslim edilecektir. Tarife bedeli 460 kuruştur.

2 — Beheri 450 kuruştan muhammen bedeli 16447 lira 50 kuruş muvakkat teminat 1233, 56 lira olup eksiltmesi 7 Mart 1941 cuma günü saat 15 de Kızılcahamam P. T. T. şefliği binasındaki satın alma komisyonunda yapılacaktır.

3 — İsteklilerin muvakkat teminat makbuzu veya banka mektubu ile kanuni vesaiki muhtevi kapalı zarflarını o gün saat 14 de kadar mezkûr komisyona vereceklerdir. Postadaki gecikmeler kabul edilmez.

4 — Şartnameler Ankara P. T. T. Müdürlük kalemile Kızılcahamam P. T. T. Şefliğinden bedelsiz olarak verilecektir. (1054) (1397)

Hayriye Lisesi Müdürlüğünden

Üçüncü taksit 1 Martta başlıyacağından Martın onuncu gününe kadar taksitlerini vezneye yatırmıyan talebenin mekteple alâkası kesileceği ilân olunur.

Fen Fakültesi Dekanlığından

Umumi kimya enstitüsünde bir asistanlık açıktır. Talimatnamesi mucibince 23 Mart 1941 tarihinde yabancı dil imtihanı yapılacağından isteklilerin dekanlığa müracaatları ilân olunur. (1554)

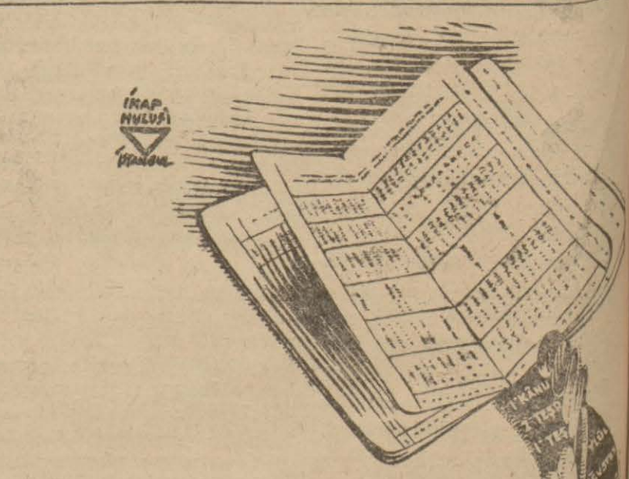

T. İş Bankası 1941 Küçük Tasarruf Hesabları İKRAMİYE PLÂNI

1941 İKRAMİYELERİ

1 adet	2000	Liralık	— 2000.—
3 »	1000	»	— 3000.—
2 »	750	»	— 1500.—
4 »	500	»	— 2000.—
8 »	250	»	— 2000.—
35 »	100	»	— 3500.—
80 »	50	»	— 4000.—
300 »	20	»	— 6000.—

Keşideler: 4 Şubat 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

Maliye Vekâletinden

Dantelsiz bir kuruşlukların tedavülden kaldırılması hakkında ilân

Dantelsiz bir kuruşlukların yerine dantelli bir kuruşluklar darp ve piyasaya kâfi miktarda çıkarılmış olduğundan dantelsiz bir kuruşlukların 31/Mart/941 tarihinden sonra tedavülden kaldırılması kararlaştırılmıştır. Dantelsiz bir kuruşluklar 1/Nisan/941 tarihinden itibaren artık tedavül etmiyecek ve bu tarihten itibaren ancak bir sene müddetle yalnız mal sandıklarile Cümhuriyet Merkez Bankası şubelerince ve Cümhuriyet Merkez Bankası şubesi bulunmayan yerlerde Ziraat Bankası şubelerince kabul edilebilecektir.

Elinde dantelsiz bir kuruşluk bulunanların bunları malsandıklarile Cümhuriyet Merkez ve Ziraat Bankaları şubelerine tebdil ettirmeleri ilân olunur. «9035» «12523»

Bir çalgıcının seyahati

171

— Geminin kaptanı, yani gemiyi götüren adam.

— Onun yanında benim ne işim var? Ben gemi değilim ki beni götürsün.

Biz bu muhaverede iken öteki vapurcular etrafa toplanmışlar, gülüşüp duruyorlar, ellerindeki işleri bırakmışlardı. Bu sırada yukarıdan bir düdük çalındı, kalın bir ses:

— Hey ne yapıyorsunuz? Halatları hazırlayınız..

Dedi. Bunun üzerine beni kaptanın yanına götürmeğe kalkışan vapurcu arkadaşlarına:

— Haydi siz işinize bakınız!

Dedikten sonra bana da:

— Yürü..

Dedi. Ben hem gidiyor, hem de:

— Fakat kaptan ile benim alış verişim yok..

Diyordum. Herif beni süslü ve iki taraflı bir merdivenden indirdikten sonra bir kapıdan içeri soktu. İçerisi gayet geniş, güzel halılarla döşenmiş bir salondu. Ben alık alık kadife kanapelere, müzeyyen duvarlara bakıp dururken karşıma gayet uzun boylu, kısa siyah şapkalı parlak düğmeli bir adam çıktı. Yanımdaki vapurcuya:

— Ne oldu?

Dedi. Herif şapkasını çıkardıktan sonra:

— Şu adam biletsiz apura binmiş.

Dedi.

— Çok şey! Yazıcı görmemiş mi? Havadan girmedi ya?

Ben söze atıldım:

— Onun gibi bir şey mösyö..

Dedim. Kaptan sordu:

— Nasıl onun gibi bir şey?

— Napoliye gitmek üzere vapurunuza binecektim. Rıhtıma geldim. İçeri girecek bir yol bulamadım, ipin üstünden tutuna tutuna geminin arkasına çıktım. Fakat oradaki delik küçük olduğundan içeri sığamadım sonra üst taraftan girdim. Arkada boya odasının içinde otururken bir adam bana: "Seni kaptana götüreceğim" dedi. Buraya getirdi. Kaptan sizmisiniz?

Dedim. Kaptan denilen adam beni yukarıdan aşağıya süzdü:

— Sen serserimisin? Halattan hırsız gibi gemiye girilir mi?

Dedi.

— Ne yapayım mösyö kaptan? Vapurunuzun borusundan kalın siyah duman çıkıyordu. Birdenbire savuşur ise ben de sokak ortasında kalacaktım. Bundan korktum.

— Sen Cenovalı değilsin? Çünkü İtalyan olmadığın lisanından belli.

— Mösyö ben Almanım.

— Burada ne arıyorsun?

— Bir yerde uşak idim.

— Kimin yanında?

— İsimleri iyice hatırımda kalmadı amam arkamdaki palto ile ayağımdaki pantalon ve kunduralar hizmet ettiğim hanenin mösyösüne aiddir. Bunları bana vermişti. Belki bu vasıta ile dört ay bedava uşaklık ettiğim adamın kim olduğunu tanırsınız. Ha bir de otuz beş yaşında bir kızı var. Halâ koca ya varmamış, kibirli bir şey! Kimse onu almağa tenezzül etmiyor.

Kaptan beni daha ziyade süzüyordu. Kimbilir aklına neler geliyordu? En nihayet:

— Şimdi paran yok mu?

— Hayır hiç bir param yoktur!

— Nereye gideceksin?

— Napoliye.

— Bu vapurun Napoliye uğrıyacağını neden bildin?

— Yolcular arasında bir Napoli yolcusu olursa elbet uğrar.

Kaptan güldü:

— Ha! Hem biletsiz bir yolcu için.

Kaptan biraz düşündü. Sonra beni getiren adama:

— Zararı yok! Bu adam da biletsiz gidiversin. Beş parasız olduğu halinden belli. Yağmurdan sırsıklam olmuş, baş tarafa götür, tayfa yerinde oturup kalksın.

Dedi. Ben de memnun oldum ve:

— Teşekkür ederim mösyö.

Diyerek kapıdan dışarı çıkmakta iken yemek meselesi hatırıma geldi, durdum. Kaptan sordu:

— Bir şey mi söyliyeceksin?

— Evet mösyö kaptan.

— Söyle bakalım neymiş?

— Karnım pek acıktı.

— Haydi sana biraz da yiyecek versinler!

— Napoliye gidinceye kadar bir defamı yemek verecekler?

— Haydi, haydi aç kalmazsın. Fakat tayfaya ara sıra yardım etmeli.

Salondan yukarı çıkarken yanımdaki herife:

— Bu vapur kaptanının kendi malımı? Dedim.

— Hayır kumpanya malıdır.

— Kumpanya beni bedava Vapura kabul ettiğinden dolayı kaptana bir şey söylemez mi?

— Ne söyliyecek? Kaptan vaporda istediğini yapar.

(Arkası var)